

POLITISK SKOLERING

#1

LATIN
AMERIKA

#1 årgang 31, april 2025
Latin-Amerikagruppene i Norge

LATIN AMERIKA

#1 – april 2025
Årgang 30
Løssalgspris: 70,-
Utgiver:
Latin-Amerikagruppene i Norge
Christian Krohgs gate 15
0186 Oslo
latin-amerikagruppene.no/publikasjoner/
tidsskrift

Redaksjon:
Eline Ruud Kristiansen
Amalie Berger
Juan Grajales
Kristina Kvist
Frøya Torvik (gjestemedlem)
Lina Alvarez Reyes (gjestemedlem)
Kristina Vatland (redaktør)

Skribenter og bidragsytere:
Lars Øvergaard
Maria Hamre Richter
Inga Haugdahl Solberg
Vidar Jortveit
Hanna Nakken
Tonje Fjagersund
Raquel Andrés Durà
Elisabeth Vatland
Mari Kirsti Kaaen
Mathilde Evensen Ranum
Ingvild Trædal Haukeland
Hanna Hagebø Steffenak
Susanne Normann
Oda Fjellang (design)
Leve Lågendeltaet

Opplag: 900 eksemplarer
Trykk: Merkur Grafisk AS
Utgis med støtte fra:

INNHOOLD

Leder	3
Hva er politisk skolering?	4
Den internasjonale brigaden Mamá Maquín	6
Det sosialistiske utdanningsprosjektet	10
Folkeskulen dyrkar kunne i lokalsamfunna	14
Hvilke adjektiver kan vi bruke til politisk skolering?	16
Hva innebærer avkolonisering av academia, og hvordan praktiseres det i latin-amerika?	18
Folkeopplysning, eit frigjerande forslag for politisk skolering frå Kuba	20
Skolen, skjermen og kampen om framtida	22
Lærerinners glemte kamp mot nazistisk ideologi i den norske skolen	23
Fuego Popular: Food as Protest	24
Gerra inperialistari, herriok borroka!	28
Drømmen om en LAG-folkehøgskole	30
Levande fjell med årer av sølv	33
Når staten ikke verner, verner vi!	36
Hva skjer i LAG?	38
Eit reisebrev frå La Habana	39

Fotografi forside: Elisabeth Vatland

Vil du skrive for oss?
Har du en ide til en artikkel, bildeserie eller et tema vi bør ta opp? Vi tar gjerne imot reportasjer, kulturanbefalinger, kommentarer, debattinnlegg og andre ting med Latin-Amerikatema. Ta kontakt: latinamerika@gmail.com

LEDER

Kjære medlemmer av LAG og andre som har tatt opp dette nummeret
Fascisme.

Dette ordet dukket kun opp i klasserommet når vi snakket om historiske hendelser og statsledere som forlenget var døde. Ikke lærte vi noe om å selv kjenne igjen faresignalene når en person med makt beveger seg fra det ikke-fascistiske til det fascistiske i vår egen tid. Nå oppleves trusselen fra alle hold, både i vårt lille Norge og i det geopolitiske bildet. Som en av bidragsyterne i et intervju om å lage en LAG-folkehøgskole uttrykte: det kan virke som at verden går av hengslene og at det er fascister over alt.

Samtidig organiserer aktivister seg med ny kraft. Kampen mot fascismen er ikke individets kamp, det er fellesskapets kamp. Men før vi går til fysiske og digitale barrikader, er det første steget å informere oss. I en virkelighet der fake news og desinformasjon er blant våre største trusler, er det viktigere enn noen gang å holde hodet kaldt og finne de faktaene vi skal bygge vår kamp på.

Samtidig må vi huske at det ikke er første gang fascismen truer. Vi ønsker med dette å utforske hvordan vi bygger kunnskap og praksiser i de kampene vi kjemper, hva sosiale bevegelser i Latin-Amerika kan lære oss, og hva politisk skolering betyr for LAG og venstresiden i dag. I en tid der virkelighetsforståelser spriker, spesielt siden algoritmene på sosiale medier kontrolleres av eiernes fascistiske ideologier, er det viktigere enn noen gang å få en felles forståelse for hva vi jobber for og for hva vi jobber mot.

Autoritære tendenser blåser ikke bare gjennom statslederkontor og i valgdebatter, de sniker seg også inn i kulturen, kunsten, politikken og i sosiale medier - de digitale møteplassene er spesielt sårbare siden verdens innbyggere bruker mer og mer av sin våkne fritid her inne. Vi som anti-fascistiske aktivister må også være på disse arenaene. Som Frøya Torvik skriver om politisk skolering: "I dag er politisk skolering en prosess som innebærer å vekke folks drømmer om at andre måter ikke bare er mulig, men totalt nødvendig."

Å besvare politiske trusler med kunst og kultur virker kanskje fjernt for noen, men i dette nummeret kan du få lese om hvordan Potosís innbyggerne helt siden den spanske kolonialiseringen i Bolivia har brukt eventyr og andre muntlige tradisjoner for å formidle sin kamp.

De fleste har kanskje ikke tenkt særlig over forholdet mellom mat og aktivisme. I dette nummeret skal du også få lese om hvordan gratis mat under protester i colombianske gater kunne forlenge kampen og utholdenheten til demonstrantene.

Samtidig skaper det håp å drømme om en framtidig folkehøgskole der LAG kan tenke enda større.

I en tid der fakta er en utrydningstruet vare og de fleste informerer seg med videosnutter på ti sekunder, er det mer verdifullt enn noen gang å sette seg ned med trykte magasiner og aviser som gir ro og rom til ettertanke og refleksjon. Sett mobilen på lydløs. Ta deg noen pauser mellom setningene iblant. Se rundt deg rundt i rommet og vær til stede. Pust dypt. I kampen mot fascismen trenger vi aktivister som tenker klart og som tar pauser fra nyhetsstrømmenes og feedenes negativitet og pessimisme.

På nettsidene våre kommer det hvert øyeblikk oppdatert informasjon om de politiske skoleringene som LAG årlig inviteres til av våre kamerater i Latin-Amerika. Det er viktig for oss som organisasjon å sende aktivister på disse skoleringene både for å styrke kampånden og troen på et venstresideprosjekt, men også for å øke aktivistenes deltagelse i organisasjonen og kampen. Vi oppfordrer våre aktivister til å sette av tid til å delta på politisk skolering i Latin-Amerika, så følg med på nettsidene og meld din interesse!

Håpet finnes her ute, i den virkelige verden.

God lesing!

Redaksjonen

HVA ER POLITISK SKOLERING?

Tekst: Frøya Torvik

“Esperanza, pero tener esperanza del verbo esperar; porque hay gente que tiene esperanza del verbo esperar. Y la esperanza del verbo esperar no es esperanza, es espera. Esperanza es levantarse, esperar es ir detrás, esperar es construir, esperar es no rendirse. Esperanza es seguir adelante, esperar es unirse a otros para hacerlo de forma diferente”

- Paulo Freire

Den folkelige pedagogen Freire definerer håp (esperanza) som et aktivt verb (esperanza), i motsetning til passiviteten i å vente (esperar). De spanske verbene “esperanza” og “esperar” ligner, men er grunnleggende ulike. Å håpe innebærer handling, organisering og fellesskap. Det er dette politisk skolering dreier seg om - å skape håp etter verbet å håpe.

Politisk skolering er ikke et mål i seg selv, men et helt sentralt middel for å nå vårt politiske prosjekt. Skoleringa skal ikke bare være forankra i det politiske prosjektet, men skal også bidra til å bygge det.

Gjennom politisk skolering kan vi øke bevisstheten og forståelsen av samfunnets undertrykkende strukturer, og materialisere den politiske bevisstheten til politisk handling. Å skape politisk bevissthet handler til syvende og sist om å skape politisk handling. Som den brasilianske sosiologen Florestan Fernandes så fint formulerte det:

et menneskes storhet defineres av dets fantasi. Og uten utdanning av kvalitet vil fantasien være fattig og uegnet til å gi mennesket de nødvendige instrumentene for å forandre verden.

“Håp, men å ha håp etter verbet å håpe; fordi det finnes mennesker som har håp etter verbet å vente. Og håpet etter verbet å vente er ikke håp, det er venting. Å håpe er å reise seg, å håpe er å gå etter, å håpe er å bygge, å håpe er å ikke gi opp. Å håpe er å fortsette framover, å håpe er å gå sammen med flere for å gjøre ting annerledes”

(Frøyas oversettelse)

I et samfunn som former oss som mennesker etter et nyliberalt rammeverk, er politisk skolering en invitasjon til fantasien, til håpet. Vi oppdras til å dyrke den individuelle friheten, til å konkurrere med våre medmennesker, til å hige etter mer og ikke nødvendigvis bedre, til å tro at individet former sin egen skjebne, til at fattige er fattige fordi de ikke jobber hardt nok. Vi sosialiseres inn i en endeløs liste med kapitalistiske verdier fra vi fødes inn i denne verden. Disse verdiene er også i aller høyeste grad tilstede i utdanningssystemet vårt, som, til tross for at det i Norge fortsatt er offentlig og gratis, forsterker barn- og unges sosiale klasser fra tidlig alder.¹ Skolesystemet kommer til kort i å forme oss som kollektive subjekter med forståelse av vår egen makt til å endre den materielle virkeligheten. Altså, utdanningssystemet gir oss ikke de nødvendige instrumentene for å forandre verden.

For oss som vil overkomme kapitalismen er politisk skolering nødvendig, fordi vi må skape grunnlaget for samfunnsendring. Som Marx lærte oss er samfunnsutviklingen drevet av klassekamp, i så måte gjelder det å ikke vente på at endring skal oppstå spontant. Våre kamerater i ALBA Movimientos² bruker historisk dialektisk materialisme som metode for sine skoleringsprosesser. Denne metoden bygger på konkret virkelighetsforståelse av områder, subjekter og kontekster. Med denne metoden er historien sentral, fordi sosiale prosesser forstås gjennom

historiens påvirkning på nåtida, og nåtida forstås som en speiling av framtida. Gjennom forståelse av fortida og nåtida, diskuteres hvordan vi i nåtida kan legge grunnlaget for å endre framtida gjennom organisering av de undertrykte klasser.

Denne kollektive identiteten må bygges, for i dagens samfunn utdannes arbeidere som ikke tror de er en del av arbeiderklassen. Og den strukturelle volden mot melaninrike, skeive og kvinner forsøkes løst innenfor det kapitalistiske systemet som er fundamentert på rasisme, heteronormativitet og kjønna arbeidsdeling. Dersom samfunnet hadde utdanna individer med en kollektiv bevissthet, med fantasi og håp om frigjøring, ville vi ikke hatt behov for å drive med politisk skolering. Men vårt politiske prosjekt som venstreside krever at vi former en annen type mennesker med evne til å ikke bare analysere, men også organisere.

Alle vi som tror på *andre måter* å organisere samfunnet på, være seg sosialisme, anarkisme, kommunisme osv., må dedikere tid til politisk skolering. Men politisk skolering har ikke vært en prioritet for den internasjonale venstresida på lang tid. Kanskje i etterkant av Sovjetunionens fall og den påfølgende falske historiefortellingen om kapitalismens evige triumf, kanskje i vår frykt for å bli stempla som Stalinister, kanskje fordi vi lever i en desillusjonert verden der det å drømme om en verden uten undertrykking er en revolusjonær handling som kun de staeste står i, mens røkla følger flokken. I dag er politisk skolering en prosess som innebærer å vekke folks drømmer om at *andre måter* ikke bare er mulig, men totalt nødvendig. Det er også en prosess som søker å vekke folks forståelse for at framdriften mot endring avhenger av folks deltagelse, disiplin og ståpåvilje, ikke bare når kampen er lett, men i de mørkeste tider, når endring føles umulig. Politisk skolering handler nettopp om å skape håp i form av å håpe, ikke i form av å vente.

I så måte handler ikke politisk skolering først og fremst om økt teoretisk kunnskap, for teori uten praksis har ingen verdi på veien mot politisk endring. På skolene til De jordløses bevegelses (MST) i Brasil virkeliggjøres dette gjennom viktigheten av arbeid, revolusjonær kunst og

kultur og elevens organisering som en del av pedagogikken. Slik blir kursene i seg selv en praktisk-politisk øvelse i nye måter å omgås hverandre på, som synliggjør våre drømmer i form av nye menneskelige relasjoner uten vold og diskriminering, i form av frigjørende kunst og kultur og arbeidsrelasjoner uten utnyttning. Det er også grunnleggende for MST at de ikke sender aktivister på skoleringer uten at de har en konkret, praktisk-organisatorisk oppgave å komme tilbake til der den nye praktisk-teoretiske kunnskapen får komme til nytte. Altså, politisk skolering er en prosess der teori og praksis må gå hånd i hånd.

Politisk skolering muliggjør fordyping i organisasjonsteori, politisk økonomi og historie. Men politisk skolering er også et rom for organisatorisk fornyelse, inspirasjon, invitasjon til samhold, felles identitet og utstaking av nye veier. Det er et rom for kollektive politiske analyser, og bygging av politisk strategi og taktikk. Her har vi mye å gå på i LAG for i vårt arbeid med politiske analyser ser vi på Latin-Amerika, mens våre kamper foregår i Norge. Vi gjør vårt i det globale nord i kampen mot kapitalen og imperialismen som undertrykker, raner og dreper mennesker, politiske bevegelser og vårt livsgrunnlag. Men vi gjør ingen analyse av kapitalen, staten, borgerskapet og arbeiderklassen i Norge, hvor vi gjennomfører alle våre taktiske kamper, demoer, informasjonsarbeid, høringer, møter, etc. for å bygge en annen verden. Vår politiske analyse er fra andre siden av verden, mens våre taktikker (som vil påvirke myndigheter og folk i Norge) utføres i Norge. Samtidig mangler vi kanskje en overordna strategi for arbeidet vårt. For hvor vil vi egentlig, hva er vår politiske horisont? Vi har ingen felles utopi for kampen vår. Vi kjemper mot kapitalismen, mot patriarkatet, mot imperialismen, men hva kjemper vi FOR?

LAG sitt tette samarbeid med sosiale bevegelser i Latin-Amerika gir oss en unik mulighet til å bygge skoleringsprosesser i Norge som kan nære seg av den massive teoretiske og praktiske kunnskapen som våre kamerater har opparbeida seg. Men politisk skolering er, som sagt, ikke et mål i seg selv, men et middel som må formes i hver kontekst, gitt særegne utfordringer, behov og muligheter.

1 “Private Schooling, Meritocracy, and Inequality: Private upper secondary schooling as a compensatory strategy” av Oskar Grannæs Olsen

2 ALBA Movimientos er en plattform som samler mer enn 400 organisasjoner fra 25 land, som kjemper for regional integrasjon og bygger et frigjørende politisk prosjekt for og fra folkene i Latin-Amerika (<https://albamovimientos.net/nuestro-proyecto/>)

DEN INTERNASJONALE BRIGADEN MAMÁ MAQUÍN

Tekst: årets colombiabrigrade fra LAG

Årets internasjonale solidaritetsbrigade er oppkalt etter urfolkslederen Adelina Caal Maquin (1915-1978), som kjempet for kvinners rettigheter og retten til jord i Guatemala. Hun ble drept den 28. mai 1978 i massakren kjent som "El Massacre de Panzós" hvor den guatemalanske hæren drepte minst 54 ubevæpnede urfolk som protesterte. Bakgrunnen for massakren var en avtale om landrettigheter mellom et kanadisk gruveselskap og landets militærdiktatur i 1965, som tvangsfordrev tusenvis av den lokale urbefolkningen. For å hedre Mamá Maquin og kampen for sosial rettferdighet og retten til jord, valgte vi sammen å oppkalle brigaden 2025 etter henne. Brigaden er nå framme hos sine vertsorganisasjoner, og skal sammen styrke samarbeidet og kampånden for en mer solidarisk verden!

Årets brigadister fra Norge er Mari Kirsti Kaaen, Mathilde Evensen Ranum, Elisabeth Vatland, Ingvild Trædal Haukeland og Hanna Hagebø Steffenak. Mari Kirsti (29) fra Rakkestad er sosialantropolog, kakeelsker, erfaren LAGer og har jobbet i Spire. Mathilde (23) fra Oslo er også sosialantropolog, og overrasker stadig med selvlagde pappavitser på spansk. Elisabeth (24) fra Kristiansand er planteviter, danser folkedans og liker seg best bak kameraet. Ingvild (33) fra Asker er statsviter og har vært fredsledsager i Colombia, i tillegg er hun rulleskøyteentusiast og aktiv i klima- og miljøbevegelsen. Hanna (29) fra Mosjøen er også statsviter, tidligere brigadist hos MST og har jobbet som fredsledsager i Colombia. Vi kaller henne proffen (proffbrigadist).

Mistica under skoleringsuka.
Foto: Mari Kirsti Kaaen.

Foto: CNA

Intervju om politisk skolering med den internasjonale brigaden Mamá Maquin

Vi, den internasjonale solidaritetsbrigaden Mamá Maquin har hatt en uke med politisk skolering på en finca i Duitama, Boyacá. Vi lærte om internasjonalisme, feminisme, geopolittikk, ideologi, rasisme og klassekamp! Alle brigadistene presenterte også sin organisasjon med dens historie, gav en politisk analyse av hjemlandet og snakket om hvilke kamper de kjemper. I løpet av uka lærte vi hverandre å kjenne og skapte et fellesskap som brigade, før vi nå har reist hvert til vårt.

Politisk skolering er en viktig del av å skape felles forståelse og en bred og sterk bevegelse. Det er ulike tradisjoner for politisk skolering i de sosiale bevegelsene. Derfor var det spesielt fint å komme sammen og lære av hverandre. Under skoleringsuka med brigaden intervjuet vi et knippe brigadister om politisk skolering og brigadeoppholdet. Spørsmålene våre var som følger:

1. Hvordan har den politiske skoleringen vært i din organisasjon/bevegelse og hvordan har det formet din aktivisme?
2. Hva er forventningene dine til brigadeprosjektet/utvekslingen?
3. Hvordan tror du denne uka med politisk skolering vil påvirke brigadeoppholdet ditt?

Rosario Magdalena Pascual Pú

- CUC, Guatemala. Reiser på brigade til LAG, Norge

Jeg er aktivist i Comité de Unidad Campesina, CUC, der jeg har bidratt i formidlings- og informasjonsarbeid og med innholdsproduksjon.

1. Den politiske skoleringen i CUC blir lagt opp basert på de ulike behovene til lokalsamfunnene og sektorene som utgjør CUC. Kameratene deler sine ulike erfaringer, og de er alltid villige til å reise ut til lokalsamfunnene, både for å høre og dele disse erfaringene. I mitt tilfelle så er den politiske skoleringen i CUC veldig viktig, siden vi på landsbygda ofte blir fremmedgjorte fra de sosiale realitetene/virkelighetene, og jeg tror skoleringen hjelper oss til å kunne oppnå en bevissthet rundt de strukturelle problemene som kan finnes i landet.
2. Forventningene mine er å kunne bidra til internasjonalismen, som de ulike organisasjonene i brigaden står for. Jeg tror at vi, innenfor rammen av solidaritet, kan dele våre erfaringer og kunnskap, og at vi kan bringe med oss bedre metoder og kunnskap om hvordan disse kan implementeres tilbake til organisasjonene og institusjonene våre, så vi kan være mer effektive og bidra i kampen for systemendring.
3. Jeg tror at de ulike erfaringene til hver av organisasjonene bidrar til å kunne forstå de ulike realitetene vi skal til. Og jeg tror denne erfaringen er viktig, fordi den lar oss utvide synet vi har på ulike kulturer og vår forståelse av andre brigadisters syn.

Foto: Rosario Magdalena Pascual Pú.

Petronila Aj Moreno

- Conavigua, Guatemala. Reiser på brigade til MST, Brasil

Jeg heter Petronila Aj Moreno og jeg er Maya K'iche'-kvinne fra Guatemala. Jeg representerer en organisasjon som heter Conavigua.

- 1. Den politiske skoleringen har hatt en betydelig innflytelse på kvinners deltakelse, også ledelse, i ulike sosiale, kulturelle og politiske rom.
- 2. Jeg forventer mye kunnskap som deretter kan brukes i organisasjonen, siden den politiske skoleringen er veldig viktig. Og i dette tilfellet er jeg her som en del av kommunikasjonsgruppa i min organisasjon, så forventningene mine er knyttet til å kunne videreutvikle og forbedre kommunikasjonen til min organisasjon.
- 3. På alle mulige måter, tror jeg, siden denne utvekslingen kan bli litt vanskelig. Kurset har introdusert oss for ganske mye. Det har vært viktig fordi vi tok opp veldig viktige temaer, så jeg tror det i stor grad har bidratt til erfaringsutvekslingen som brigadist.

Anailton Alves de Brito Junior

- MST, Brasil. Reiser på brigade til CNA, Colombia

Jeg er en av de tusenvis av arbeidere og aktivister som utgjør De jordløses bevegelse (MST). Jeg er agroøkologiteknikker, utdannet ved Folkeskolen for agroøkologi og agroskogbruk Egídio Brunetto (EPAAEB), som er en del av et nettverk av agroøkologiskoler som tilhører MST.

- 1. MST forstår politisk skolering som noe som alltid må tas i betraktning. Etter at en gruppe mennesker blir med som aktivister i MST, mottar de et politisk skoleringskurs, for å forstå hva bevegelsen forsvarer og hva dens kamp skyldes. De politiske skoleringskursene som MST gir kommer av behovet for at arbeiderne på landsbygda skal forstå mer av samfunnet de er en del av, men også for at de skal å få vite mer om deres rettigheter, siden arbeiderklassen over mange år har blitt frarøvet disse. Mange ganger vet de ikke en gang at disse rettighetene eksisterer.
- 2. Jeg kommer til Colombia som representant for MST med det formål om å forstå hvordan kampen for jord og land foregår i landet. Men med et hovedfokus på å lære og kjenne de ulike agroøkologipraksisene man har utviklet i ulike deler av landet, og ha erfaringsutvekslinger med småbøndene, der jeg kan dele noe av min kunnskap. Jeg forstår at denne utvekslingen har som formål å samle metoder, teknikker og teknologier for å kunne massivisere overgangen til og styrke agroøkologien over hele kontinentet.
- 3. Uken vi hadde politisk skolering var ekstremt viktig for å forstå min rolle som brigadist, for å bedre forstå ulike temaer, og for å vite at kampen for land og jord, mot de store jordeierne, ikke bare kjempes av MST og ikke bare i Brasil... Men hovedsakelig for å forstå viktigheten av dette internasjonalistiske prosjektet som jeg i dag er en del av. De sosiale bevegelsene kjemper kamper mot uvanlige fiender. Det er kamper som har de samme målene, men som kjempes i forskjellige land. Bevegelsene kjemper for jordreform, det vil si jord til de som jobber på den, for et mer rettferdig og egalitært samfunn, og for matsuverenitet, osv.

Foto: Elisabeth Vatland.

Foto: Anailton Alves de Brito Junior.

Mari Kirsti Kaaen

- LAG, Norge. Reiser på brigade til CNA, Colombia

Jeg ble aktiv i LAG i 2020, først i LAG Blindern og de siste årene i Arbeidsutvalget (AU).

- 1. Den politiske skoleringen som foregår i LAG er helt essensiell for solidaritetsarbeidet, å skape aktivisme og for å bygge organisasjonen. Skoleringen jeg har fått i LAG har vært veldig viktig for aktivismen og engasjementet mitt. Det har blant annet bidratt til å få opp øynene for hvordan norske selskaper og investeringer påvirker lokalsamfunn, urfolks rettigheter og natur og miljø i Latin- Amerika.
- 2. Jeg håper å lære masse om småbrukernes og sosiale bevegelsers kamper for matsuverenitet og territorier her i Colombia. I tillegg blir det spennende å lære om hvordan de jobber med agroøkologi og TECAM (territorios campesinos agroalimentarios).
- 3. Det har vært veldig lærerikt og fint med politisk skolering for å bedre forstå konteksten vi skal være i og for å ha noen analytiske verktøy med seg i sekken under brigaden. Det har også vært utrolig lærerikt å høre de politiske analysene fra brigadistene fra MST, CUC, Conavigua. I tillegg har det vært en uke hvor vi har fått kjenne på samholdet og solidariteten i det å være del av en internasjonal brigade.

Kelly Medina

- CNA, Colombia. Reiser på brigade til MST, Brasil

Jeg jobber med en festival: Festival ni un paso atrás. Jobber med 3 ulike områder: kunst og kultur, skolering og kommunikasjon. Jeg koordinerer kommunikasjonen i festivalen.

- 1. Skoleringen spiller en sentral og fundamental rolle fordi det er grunnlaget for å jobbe i praksis for en radikalt annerledes verden. I min lokale organisasjon, som er en kulturfestival, er et av de viktigste elementene skolering og analyse. Derfor legger vi stor vekt på skolering av aktivister. Med dette utgangspunktet har jeg sett at politisk skolering, og i hvert fall en klar ideologisk base, er veldig viktig forberedelse til å dra på brigade, fordi det gjør det mulig å forstå og kunne gjenkjenne virkeligheter i andre kontekster. Å være politisk skolert er nødvendig for en som vil forstå realitetene til andre bevegelser, organisasjoner eller andre former for organisering og bruke lærdommen i hjemorganisasjonen.
- 2. Forventningene er å selv bli kjent med hvordan man organiserer seg, hvordan klassekampen utspiller seg og hva man har oppnådd gjennom mange års kamp. Jeg er selvfølgelig også spent på hvordan dette fungerer spesifikt hos MST. En av hovedforventningene mine er å lære så mye som mulig om dette og ta det med til forskjellige grasrotsorganisasjoner i Colombia og nasjonalt.
- 3. For eksempel likte jeg veldig godt at vi hadde en detaljert kontekstanalyse, som også gjorde det lettere å forstå hvordan og i hvilke kontekster de ulike organisasjonene jobber. Det var også nyttig fordi vi lærte å forstå hvordan hendelser på internasjonalt nivå også får konsekvenser nasjonalt, regionalt og lokalt. Videre synes jeg de politiske temaene vi var innom var veldig viktige. Skoleringen ga oss et godt og helhetlig fundament for det vi kan forvente oss på brigade. Samtidig merket jeg meg fordelene uken ga oss i form av disiplin, fordi selv om vi synes øktene var lange, så er realiteten at når vi skal ut å jobbe i den virkelige verden med lokalsamfunn, på skoler etc, er det sånn forholdene er. Denne politiske skoleringen har gitt oss et overordnet perspektiv på brigadeoppholdet, som gjør at vi lærer oss å ikke klage over uviktige småting, men å fokusere på formålet med oppholdet. Jeg synes dermed at selv om det var en litt intens uke, var det full av lærdom, både teoretisk og mer praktisk.

Foto: Elisabeth Vatland.

Foto: Elisabeth Vatland.

DET SOSIALISTISKE UTDANNINGSPROSJEKTET

Tekst: Roseli Salete Caldart, MST, Utdanningssektoren.

Oversettelse: Maria Hamre Richter og Frøya Torvik, med innledning av Frøya Torvik.

Foto: Elisabeth Vatland

MST, De jordløses bevegelse, "er en sosial bevegelse i Brasil av landarbeidere som kjemper for jord, for jordreform og for transformasjon av det kapitalistiske samfunnet. Helt siden starten har bevegelsen hatt utdanning som hovedprioritet. MST slutter seg til de historiske anstrengelsene for å bygge en sosialistisk pedagogikk, mens bevegelsen bevisst retter sitt pedagogiske arbeid mot å utdanne hele mennesker, som kjemper og skaper en ny måte å produsere livet på og nye sosiale relasjoner. Bevegelsen handler ut fra motsetningene i arbeidsvirkeligheten på landsbygda og i dialog med andre praksiser og refleksjoner fra arbeiderklassen".

Når MST okkuperer jord, er skole noe av det første som bygges for å sikre barnas utdanning.

De driver massive alfabetiseringskampanjer etter den cubanske modellen *Yo sí puedo*. I tillegg har de omfattende samarbeid med brasilianske universiteter og utdanningsinstitusjoner for å sikre grunnskole og høyere utdanning for barn og unge av jordreformen. Men MST er også smertelig klar over begrensningene i det offentlige utdannings-systemet for oss som ønsker å bygge en ny samfunnsorden.

I denne teksten av Roseli Salete Caldart, en av MSTs sentrale pedagoger, skrevet til et møte for MSTs pedagoger, analyserer hun utdanningssystemets begrensninger innenfor det kapitalistiske systemet og reflekterer rundt erfaringene, og utfordringene, med å bygge en egen sosialistisk pedagogikk.

Utdanning i MST og Det Sosialistiske Utdanningsprosjektet: Overbevisninger og utfordringer i kampen og konstruksjonen

1

Vi lever i et kapitalistisk samfunn som opprettholdes av det *antagonistiske forholdet mellom kapital og arbeid*, mellom kapitalens eiere og arbeiderne. Dets funksjon bygger på to generelle lover: *loven om utbytting mellom mennesker*, for utnytting av merverdien; og *loven om utnytting av naturen* gjennom en produksjonsform som ødelegger naturgodene, som er nødvendige for menneskelig liv, fordi målet om profitt, om handel, settes over alt annet. Som arbeidere, når vi tar på oss målet om å forandre samfunnet og arbeide for menneskehetens beste, er essensen i vår kamp å tilbakevise disse to lovene og etablere nye sosiale relasjoner.

2

I denne kampen må vi være *radikale*, "ta saken ved roten" (Marx), både i forståelse og handling. Det finnes ingen mellomting! Enten stiller vi oss på kapitalens side, eller så står vi på arbeidets side. Enten arbeider vi for å opprettholde kapitalens utbytende logikk, eller så kjemper vi for å bygge arbeidets republikk. Enten forsvaret vi agribusinessen, som er kapitalens modell for jordbruket, eller så kjemper vi for familiejordbruket, som er arbeidernes prosjekt. Enten reproducerer vi kapitalens pedagogikk, eller så bidrar vi til å bygge arbeidets pedagogikk. Å ta stilling til dette innebærer å forstå at virkeligheten beveger seg ut fra disse antagonistiske polene i strid og at alternativene skapes når man lærer å handle i møte med de motsetningene som oppstår til enhver tid og på ethvert sted. Den dominerende ideologien prøver å få oss til å tro at denne konfrontasjonen ikke eksisterer på noe som helst nivå, og at det høyeste vi kan strebe etter er å "forbedre" (reformere) kapitalismen.

3

Det sosialistiske utdanningsprosjektet etableres i denne konfrontasjonen mellom kapital og arbeid innenfor sfæren for menneskelig dannelse, helt konkret i måten vi tenker og gjennomfører utdanning av arbeidere på, som kapitalens pedagogikk hele tiden strider om. *Sosialistisk*

pedagogikk er summen av teoretiske og praktiske anstrengelser for at arbeidernes utdanning skal lede mot en *radikal transformasjon av det kapitalistiske samfunnet og å bygge en ny sosial, sosialistisk, orden*.

4

Den *sosialistiske pedagogikkens* historiske og sentrale oppgave, som gjennomføres ut fra behovene i hver historiske periode og hver spesifikke virkelighet, er å utvikle en "*sosialistisk bevissthet i massene*" (Marx). Oppsummert betyr det "bevisstheten om nødvendigheten av en grunnleggende revolusjon" (Marx), den som har som mål "den radikale transformasjonen av menneskehetens livsvilkår" (Lenin), som endrer den industrielle og politiske eksistensen til hvert enkelt samfunnsindivid og som dermed forandrer "hele dets væremåte" (Marx). Denne bevisstheten er en uunnværlig forutsetning for å engasjere flertallet av folket i den kollektive oppgaven for sin egen frigjøring.

5

Om hvordan formes den sosialistiske bevisstheten? Dette er et tema vi trenger å utforske mer. Men det finnes i hvert fall to grunnleggende aspekter å forstå når vi arbeider med utdanning: (1) Man blir ikke sosialist, man kjemper ikke for revolusjonen, uten å søke å frigjøre seg fra den dominerende ideologien som framstiller kapitalismens handlemåte som den eneste og evige måten å organisere samfunnslivet på; (2) "frigjøring er en historisk handling, ikke en mental handling" (Marx); den radikale transformasjonen av bevisstheten er ikke utelukkende et "arbeid av bevisstheten om bevisstheten", men en prosessuell øvelse i praktisk negasjon av de materielle strukturene som skaper kapitalens ideologi (Mészáros). Arbeidet med å forme sosialistisk bevissthet krever at folk får erfare å bevege seg innenfor nye sosiale relasjoner og føle at dette er bedre for deres liv.

6

Dette er strategiske pilarer for å orientere reelle øvelser i bygging av den sosialistiske

pedagogikken, selv om de er begrenset av dagens objektive forhold: **(1)** Erfaringen av arbeid som bruksverdi (og ikke vare), konstituert som en “sosialt nødvendig produktiv aktivitet” (Marx) og organisert kollektivt mellom arbeidere som fritt har sluttet seg sammen. **(2)** Kollektivets praksis, eller verdien av det virkelige fellesskapet i menneskers liv, fra nye former for organisering av arbeid i dets ulike dimensjoner. “Bare innenfor fellesskapet har hvert individ midlene til å utvikle sine evner i alle retninger; derfor blir personlig frihet bare mulig innenfor fellesskapet (...). I det virkelige fellesskapet oppnår individene sin frihet gjennom sin tilknytning” (Marx). Dette er en grunnleggende lærdom i vårt prosjekt. **(3)** Utviklingen av former for utdanning (både i og utenfor skolen) som materialiserer en kunnskapsforståelse som gjør det mulig å forstå virkeligheten (samfunnet og naturen) i dens føringer, relasjoner, prosesser og motsetninger, som vever og driver livet i dets essens. Og dialektikken som skal læres er å “forstå for å forandre og forandre for å forstå” (Barata-Moura).

Sosialistisk pedagogikk er en kollektiv konstruksjon som ikke kan innføres gjennom dekret eller ovenfra og ned, uansett hvem det måtte komme fra

7

Byggingen av den *sosialistiske pedagogikken* er derfor ikke en oppgave som bare hører til etter revolusjonen, nettopp fordi den er en forutsetning for å kjempe for den. Den dialektiske bevegelsen som kan veilede oss, er den som Marx uttrykte i sin analyse (i et dokument fra Den første internasjonale, 1869): “På den ene siden er en endring av de sosiale omstendighetene nødvendig for å etablere et adekvat utdanningssystem, og på den andre siden er et adekvat utdanningssystem nødvendig for å skape en endring i de sosiale omstendighetene; vi må derfor starte der vi befinner oss.”

8

Den sosialistiske pedagogikken er ikke bare en kritisk avsløring av den nåværende situasjonen under kapitalismen, selv om den tar utgangspunkt i en grundig analyse av den. Den er heller ikke et sett med abstrakte teoretiske påstander, selv om den innebærer grunnleggende teoretiske standpunkter. Dens teoretiske referansepunkt er den historisk-dialektiske materialismen, både som en analyse av kapitalismen og som en kunnskapsforståelse, et grunnlag som skaper en bestemt forståelse av utdanning og skolens spesifikke utdannende rolle. Den er en teoretisk og praktisk bekreftelse på et radikalt frigjøringsalternativ,

utviklet av arbeiderne selv og deres organisasjoner over hele verden. Praksiser fra ulike virkeligheter og identiteter, men som knyttes sammen gjennom et felles klassepolitisk prosjekt.

9

Sosialistisk pedagogikk er en kollektiv konstruksjon som ikke kan innføres gjennom dekret eller ovenfra og ned, uansett hvem det måtte komme fra. Dens utvikling er imidlertid ikke spontan, men et kollektivt arbeid med målsettinger, situasjonsanalyse og planlegging. På den ene siden har vi den daglige kampen og arbeidet sammen med folket for å løse deres umiddelbare, livsnødvendige oppgaver. På den andre siden har vi det historiske målet om en sosial revolusjon. Det er innenfor rammene av denne dialektiske motsigelsen – og ikke ved å unngå den – at utviklingen av det sosialistiske utdanningsprosjektet må bane seg vei. Vi må hele tiden konfrontere en dobbel trussel: Den ene er å miste karakteren som en folkebevegelse, miste gulvfestet og forbli i en verden av ideer

og abstrakte taler, slik at bevegelsen blir en sekt. Den andre er å gi slipp på det historiske målet og dermed falle inn i konformiteten eller i reformismen.

10

Den sosialistiske pedagogikken viser til et storslått utdanningsprosjekt og er derfor ikke begrenset til skoleutdanning. Det er mye bredere. Likevel er det en oppgave for denne pedagogikken å tenke ut og prøve ut en skole som omfavner forskene på å bygge sosialismen. Dette innebærer radikale endringer fra den kapitalistiske skolen i både innhold og form. Vi understreker: Man skaper ikke en ny måte å drive skole på uten å gjennomføre transformasjonsprosesser innenfor de sosiale omstendighetene vi befinner oss i. Og skolen må i sitt daglige arbeid ta på seg utfordringen med å finne rom for å praktisere den sosialistiske pedagogikkens strategiske pilarer innenfor det konkrete skolemiljøet.

11

Den sosialistiske pedagogikken har en helhetlig utdanning i sin horisont, en utdanning som søker å utvikle alle menneskets dimensjoner på en relasjonell måte og med den utdannende karakteren til arbeid, som både danner og transformerer mennesker, som grunnlag. Det er ikke en “trening for livet”, men selve livet,

tiltenkt for menneskelig dannelse, som gradvis gir retning til hvordan hver enkelt lever sitt liv. Dette prosjektet inkluderer etableringen av en polyteknisk arbeidsskole, der koblingen mellom studier og arbeid skjer med mål om tilegnelse av vitenskap og læring av de nødvendige sosiale relasjonene for at arbeiderne skal kunne ta styringen over og gjennomføre den sosiale produksjonen.

12

MST er en sosial bevegelse av landarbeidere som kjemper for jord, for jordreform og for strukturelle transformasjoner i det kapitalistiske samfunnet. Helt siden starten har bevegelsen hatt utdanning som hovedprioritet.

MST slutter seg til de historiske anstrengelsene for å bygge en sosialistisk pedagogikk, mens bevegelsen bevisst retter sitt pedagogiske arbeid mot å utdanne mer hele mennesker, som kjemper og skaper en ny måte å produsere livet på og nye sosiale relasjoner. Bevegelsen handler ut fra motsetningene i arbeidsvirkeligheten på landsbygda og i dialog med andre praksiser og refleksjoner fra arbeiderklassen.

13

Vi bygger *Bevegelsens pedagogikk* i dialektikken mellom *kampen* for at landarbeidere skal få tilgang til offentlig utdanning og søken etter en autonom konstruksjon av utdannende praksiser og pedagogiske formuleringer, knyttet til våre bredere utdanningsmål. De sosiale omstendighetene legger mange begrensninger på arbeidet vårt, og vi lykkes ikke alltid. Men på vår vei har vi allerede kunnet prøve ut praksiser som gjør det mulig å gripe inn i fremtiden og skjerpe forståelsen av strategien og våre umiddelbare prioriterte kamper.

Som pedagoger i MST utgjør vi en liten del av alle utdanningsarbeidere. Hvis vi handler isolert, uten å søke samarbeid med andre arbeidere, både på landsbygda og i byen, vil vi ikke komme langt med denne konstruksjonen. Men hvis vi bare diskuterer og ikke gjør en reell innsats for pedagogisk konstruksjon i våre egne rom og aktiviteter, inkludert skolene, vil vi heller ikke komme noen vei.

14

Men å integrere vårt daglige arbeid i den kollektive utviklingen av *Bevegelsens pedagogikk* og i den historiske retningen til den sosialistiske pedagogikken er en politisk utfordring som må fornyes hver dag, i hver handling. Noen grunnleggende holdninger for å konkretisere denne utfordringen i dagens situasjon:

(1) Kollektivt opprør mot reglene og standardene i utdanningspolitikken som hindrer utviklingen av arbeidernes utdanningsprosjekt. Vi må alliere oss med andre arbeidere i kampen og, i våre skoler og lokalsamfunn, konfrontere kommersialiseringen av offentlig utdanning og den påfølgende føyningen til kapitalens pedagogiske krav, som begrenser horisonten for dannelsen av ungdommene. Vi må kjempe mot dem som ønsker å gjøre oss til enkle utførere av læreplaner utformet langt borte fra oss og mot vår klasse, og som hindrer oss i å utøve vårt arbeid som en kreativ aktivitet.

(2) Personlig engasjement og kollektiv organisering for å fortsette utviklingen av våre pedagogiske praksiser ut fra virkeligheten vi arbeider i. Vi må bidra til å bygge den sosialistiske pedagogikken med utgangspunkt i utfordringene med den folkelige jordreformen, og hjelpe til med å forberede en ny generasjon av samlede produsenter innen agroøkologisk familiejordbruk i det 21. århundre. På skolene, med utgangspunkt i hvert steds objektive forhold, må vi gjennomføre noen grunnleggende endringer: bryte med den pedagogiske praksisen som er låst til klasserommet og isolert fra livets og samtidens spørsmål; endre studentenes rolle – fra “elever” (“vesener uten lys”) til selvorganiserte lærende som deltar aktivt i styringen av sin egen utdanningsprosess; og sikre en kollektiv organisering av lærerne.

(3) Disiplin i kollektiv og personlig dannelse. “De humanistiske, revolusjonære sosiale prosjektene overlever så lenge det finnes noen som bærer dem fram” (Silvio Rodríguez). Denne storslåtte oppgaven krever mye forberedelse og dedikasjon! Vi krever av det offentlige utdanningssystemet kvalitetsopplæring for alle lærere, men vi forventer ikke at staten skal gi oss den politiske, pedagogiske og etiske dannelsen som er nødvendig for å utvikle vårt prosjekt. Vi må tilegne oss forståelsen av både det som påtvinges oss og det som utgjør vår egen pedagogikk, for å kunne identifisere de grunnleggende motsetningene. Vi trenger en bred utdanning som utvider vår verdensforståelse og menneskelige sensibilitet. Og vi må stå klare til en etisk kamp mot kapitalismens ideologiske søyler: individualisme, forbrukerkultur og kortsiktig tankegang, i våre egne liv, for å være eksempler for våre lokalsamfunn.

Vi er her for å dyrke håpet, uten å romantisere (aventureirismo), uten å føye oss (acomodação), uten å gi opp (resignação), men med pågangsmot (coerência). Vårt kollektive løfte er å alltid kjempe, å studere hardt, og å arbeide trutt. *Vi regner oss allerede som frigjorte mennesker!*

FOLKESKULEN DYRKAR KUNNE I LOKALSAMFUNNA

Tekst og foto: Raquel Andrés Durà.
Oversettelse og forkorta av Lars Øvergaard.

Før i tida lærte ein i lokalsamfunnet. Ein lærte av familie og av naboar. Lokalsamfunnet var ein levande næringsveg for kunne omkring korleis ein dyrkar jorda, korleis ein tek vare på frøa, korleis ein heisar steinmurar og gjeter sauar. I våre dagar er det nærmast umogleg for dei fleste av oss å finne fram til slike kanner utan ein folkeskule. Forklaringa finn vi i fire tiår med nyliberal knusing av dei næringsvegane som i generasjonar har bært kunne imellom folk.

Folkeskulen Josefa Martín Luengo blir til i arbeidet for å bygge opp att desse næringsvegane for kunne. Det er snakk om

Bygg fra 1600-tallet i Quecedo i Valdivielso (Burgos) som skal huse Folkeskolen. Her fra en dugnad.

eit levande skuleringsrom for dei sosiale rørsle i bygd og by. Eit rom som freistar å gjødsle lokalsamfunna og styrke våre kampar. Dei er i gong med ein innsamlingskampanje for å restaurere eit gammalt bygg frå 1500-talet i Quecedo de Valdivielso (Burgos), eit bygg dei har kjøpt i fellesskap. Fellesskapet blir danna av folkerørsla Colectivo Memoria Viva de los Pueblos, med støtte frå eit halvt hundretal organisasjonar frå diverse krikar og krokar av den spanske stat.

Pablo Simón, ein lokal bonde, forklårar at "Folkeskulen blir til som eit svar på dei behova vi folkerørsler har. Vi treng å finne saman på bygda for å kunne dyrke eit felles prosjekt. Plasseringa her i Valdivielso-dalen er ikkje tilfeldig. Bygda blir ofte bortgløymd i forsøk på å flette saman folkerørsler. Lokalsamfunna her slitar, fordi det ikkje finns folk, samstundes ser vi ei aukande støtte mellom dei som framleis er her." Dalen lid av ein strukturell bortgløyming. Her finn ein ikkje offentleg transport, ikkje butikkar, ikkje barn. "Ein snakkar om å opne ein barneskule som del av Folkeskulen. Utan barn og utan lokalsamfunn kjem vi ikkje til å kunne stå i kampen lenge her på bygda," fortel Simón.

Prioriteringa no er å få på plass eit fyrste bygg med dei naudsynte romma for å starte skuleringa: ein treng både klasserom og soverom. Skulen vil etter kvart tilby eit mylder av rom til lokalsamfunnet: eit kultursenter med butikk, ein kulturkafé, ein spisesal, eit bibliotek,

ein kino, eit kontor, ein gamleheim med parsellar og fleirgenerasjonelle aktivitetar, eit opent mathus og ein kooperativ barneskule drevet av foreldre og barn. Sjølve Folkeskulen vil ha ein smie, ein verkstad, klasserom, ein frøbank, ein urtehage og soverom for elever, lærarar og menneskerettsforkjemparar som blir truga på livet.

"Vi freistar å bygge ein folkeskule i agroøkologi kor aktivistar frå andre lokalsamfunn og organisasjonar kan kome å skulere seg," fortel Pablo Simón. Kvart einaste kurs kombinerer det politiske og pedagogiske arbeidet på ein måte som fremmar humanisme og ein kritisk politisk analyse av røynda. Ein skal skulerast i politisk økonomi, feminisme og historie. Ein skal lære å organisere seg og sitt lokalsamfunn. Ein skal au lære fleire handverk.

Det vil bli satt opp kurs i agroøkologisk jordbruk med fokus på matsuverenitet. Dette fokuset skal inngå i alt dei gjer på skulen. Andre kurs vil kunne omhandle folkehelse, folkekunst, folkekommunikasjon, skogdrift, elektronikk, tømring og røyrlegging.

Skula er enormt viktig fordi vi ikkje finn noko liknande i heile den spanske stat. Dei rurale folkeskulane finn ein mange av i Latinamerika, men er sjeldne her i Europa. For at folk skal kunne bu på bygda og leve verdige liv her treng ein skolerte sosiale rørsler, skulerte bonderørsler. Berre ein folkeskule kan gjeve nytt liv til rørsle i bygd og by.

14. Juni skal Folkeskulen Josefa Martín Luengo feire sin fyrste kongress under Minnefestivalen. Då vil folk finne saman for å samtale, lære, synge og danse under ein festival som hyllar "alle dei eldre i våre lokalsamfunn, desse skattane som snart forsvinner," i orda til Simón.

"Samtalen mellom generasjonane er enormt viktig. Våre eldre kjem til å spele ein sentral rolle på folkeskulen, fordi bondekulturen her forstår deira sentrale rolle i å vidareføre kunne og minne som oss yngre vil måtte tilpasse tida vi no finn oss i."

Til dei som held tvil om framtida til prosjektet fortel bonden Simón: "Vi kjem til å bygge han i fellesskap, alle saman, fordi vi ber vona om ei ny verd i våre hjarter. Det kjem til å teke mange år, men vi kjem til å makte det."

Dugnadsarbeid for å bygge Folkeskolen.

Den fremtidige Folkeskolen.

HVILKE ADJEKTIVER KAN VI BRUKE TIL POLITISK SKOLERING?

<i>Compañeros poetas tomando en cuenta</i>	<i>Poetkamerater, med tanke på</i>
<i>Los últimos sucesos en la poesía</i>	<i>de siste hendelsene i poesien</i>
<i>Quisiera preguntar</i>	<i>Føler jeg det er presserende</i>
<i>Me urge</i>	<i>å spørre</i>
<i>Qué tipo de adjetivos</i>	<i>Hvilke adjektiver</i>
<i>Se deben usar para hacer</i>	<i>vi kan bruke for å skrive</i>
<i>El poema de un barco</i>	<i>diktet om en båt</i>
<i>Sin que se haga sentimental</i>	<i>Uten at det blir for sentimental</i>
<i>Fuera de la vanguardia</i>	<i>Uten at det blir en vanguardie</i>
<i>O evidente panfleto</i>	<i>Og uten at det blir en repeterende pamflett</i>

(“Playa Girón”, Silvio Rodríguez, 1970)

(Oversettelse av Frøya Torvik og Susanne Normann)

Tekst: Susanne Normann

Mexicos historie er full av årstall og nummere som skaper sorg og raseri. Vi har ikke glemt Acteal-massakren i 1997, der tvangsfordrevne voksne og barn ble angrepet av en paramilitær gruppe mens de befant seg i bønn i en liten trekirke. 45 mennesker ble drept i en massakre utført med den type ubeskrivelig brutal vold som urfolk i Guatemala hadde vært utsatt for på 70- og 80-tallet. Vi snakker fortsatt om lærerskolen i Ayotzinapa, Guerrero, der 43 studenter ble forsvunnet 26 september 2014, og ikke har blitt funnet på tross av snart 11 år med utrettelig kamp fra deres foreldre og studieveinner. Enkelte snakker fortsatt om kommunen San Fernando, Tamaulipas, der 196 migrantere døde kroppene ble oppdaget i flere massegraver. I 2011 var fenomenet *massegraver* sjokkerende, mens ved siste telling i april 2023 var det kommet til 5698 slike på det meksikanske voldskartet. Siden da har ikke regjeringen i Mexico tatt seg bryet med å telle videre. Letebrigadene, som dukker opp over hele Mexico, organiseres i hovedsak av de forsvunnede mødre som med stokker og spader

søker etter sannhet under jorden. Samtidig har kanskje den som ikke har opplevd dette i sin nære krets ennå blitt litt nummen. Det er en menneskelig forsvarsmekanisme å ikke kunne reagere like sterkt hver gang man eksponeres for urett og lidelse, sier sosialpsykologien, vi må rett og slett stenge noe av dette ute for å kunne håndtere livet og ikke bli syke.

I dag er det ikke lenger mulig å få opp det forferdelige tallet 5698 massegraver fra 2023, regjeringen har blokkert tilgangen til registeret på den offentlige nettsiden i løpet av mars 2025.¹ Årsaken kan vi trolig spore i Teuchitlán, en liten kommune, en knapp time fra millionbyen Guadalajara i delstaten Jalisco nordover i México. En varm og tørr delstat som har vært populær og besøke på grunn av mariachi-musikken, agave-kaktus, birria-kjøtt og jaripeo-okser, men som etter at den såkalte "narkokrigen" skjøt fart under Felipe Calderón ble kjent som narkobaronenes fristed. Et sted der de ulike kartellene valgte å ikke slåss så barna deres

fikk leke i fred langs bassengkantene bak høye murer. Noen av disse, slik som min venninnes klassekamerater på barneskolen, med tannløse løver uten klør tuslende rundt. Temmelig sære vaner hos den som har for mye penger og makt, ikke ulikt Escobars flodhester i Colombia, som i dag har reproduisert seg massivt og er en plage for Colombias økosystemer. Uansett, denne volatile fredspakten ble brutt for noen år siden, og i dag er voldshistorien snudd på hodet. Samtidig som Guadalajara fortsatt nyter visse privilegier; med gode universiteter, verdens største spanskspråklige litteraturfestival og en sterk middelklasse er Jalisco nå delstaten med flest forsvunne mennesker i Mexico, rundt 14 000 av det nasjonale tallet på ca. 125 000.

Det var tidlig i mars i år, at lille Teuchitlan ble satt på kartet. Seks måneder tidligere hadde la Guardia Nacional, politistyrken opprettet av MORENA-regjeringen i 2018, tatt kontroll over Rancho Izaguirre. Ranchen ligger i utkanten av denne lille kommunen, plassert mitt imellom sukkerrør-åkre langt fra nærmeste nabo. To forsvunnede, enda i live, ble den gangen frigjort, og ranchen ble identifisert som eiet av medlemmer av Cartel Jalisco Nueva Generacion (CJNG). Kartellet har sammen med Zetas stått for en omfattende voldsøkning i narkotikaproduksjon og distribusjon i Mexico, og som samtidig med MORENA sine to regjeringsperioder tilsynelatende har styrket seg. Men politiet fortsatte ikke søkene inne på Izaguirre-eiendommen den gangen. Etter et anonymt tips tok lete-brigadene seg inn på området i begynnelsen av 2025 og startet egne søk. Det de fant har på nytt rammet et allerede filleristet sivilsamfunn i Mexico: Krematorieovner, mange hundre par med sko, sekker, klær og andre eiendeler; noen desperate brev skrevet til familiemedlemmene en kanskje aldri ville få se igjen og et morbid alter med ikoner fra Santa Muerte. Etter sigende var Rancho Izaguirre en treningsleir både for unge som lot seg forføre av jobbtilbud for CJNG, og et sted for ungdommer som gikk "fem på" falske jobbtilbud. De ble fraktet til Izaguirre for å bli tvunget til beinhard militær trening. Den som ikke sto han av, ble henrettet og brent. Den som overlevde, ble sendt videre til frontlinjen i nabodelstater. Kanskje er noen av disse i live i dag. Det fortelles om griser som fortærte menneskekropper, om voldtekter, og om "leger" som hentet ut organer og utførte eksperimenter. I dag står bare infrastrukturen igjen.

President Claudia Sheinbaum er datter av foreldre som var involvert i studentbevegelsen fra 1968 og som kulminerte i Tlatelolco-massakren. 2. oktober dette året rykket hæren inn i mot en fredelig demonstrasjon på Tlatelolco-plassen midt

i Mexico by og drepte mange hundre studenter. Sheinbaum og flere regjeringsvennlige medier har i løpet av våren sådd tvil om hva som kan regnes som sannheten i Teuchitlán. Diskusjonen de har satt i gang har oppnådd å så tvil om henrettelsene skjedde systematisk nok til at det blir rett å kalle ranchen for henrettelsessenter, eller om dette begrepet er blitt konstruert av en løgnfull høyreside som ønsker å ta tilbake politisk makt og som har infiltrert mødrenes lete-brigader. Fra en mer kritisk venstreside har Sheinbaums holdning blitt møtt med dyp uro, fordi den mangler en grunnleggende empati. Sheinbaum kritiseres for å ha plassert partiet MORENA som offeret i stedet for de drepte, og svekke solidariteten og sikkerheten til de etterlatte. Og det er her vi kommer tilbake til sosialpsykologiens bidrag til hvordan vi kan forstå nummenhet og mangel på empatiske handlinger konfrontert med verdens lidelse. For mens sosialpsykologien historisk har manglet en tydeligere maktkritikk, som har svekket mulighetene til å bruke den som et sterkere verktøy for en mer rettferdig verden, har forskningen de siste årene hatt et større søkelys på hvordan *makt* øker risikoen for at mennesker utøver det vi kan kalle empatisk nummenhet, eller *moralsk ekskludering* av de man ikke er nære selv. Og poenget i denne teksten er ikke å utpeke Mexico som et land hvor vold definerer politiske relasjoner i større grad enn andre steder. Kanskje er det nærheten til USA som har gjort at mexicanske regjeringer har gjort så lite for å beskytte egen befolkning. Mexicos mange årstall og smertefulle numre er tvert imot et speilbilde av andre steder med sine egne lidelser og nummenheter. Og i slike kontekster har aktivister og menneskerettighetsforkjempere insistert på å redusere denne psykologiske avstanden i tid og rom. Palestinaaktivister som legger seg ned med blodtilsølte laken foran der folk må passere. Mexicanere som tenner lys foran hauger av sko-par på torgene. Kollektivene som tapetserer byens betongvegger med fotografiene til de som fortsatt er forsvunnet, en måned, ett år, 40 år senere. Det å huske martyrene og kjempe for rettferdighet er med å sette og konstruere en ny etisk kurs ikke bare i organisasjonene våre, men også i samfunnet. Men likevel kan det se ut som, i en verden preget av såkalte polikriser, at nummenheten i møte med andres lidelse bare øker. I Playa Girón fra 1970 hedrer ikke bare Silvio Rodríguez kubanernes heroiske seier i Grisebukta i 1961. Han minner også om behovet for kreativitet og nytenkning i kampen for sosial rettferdighet. I 2025 er kanskje det å finne frem til de riktige adjektivene for å vekke empati, håp og fremtidsro en av utfordringene vi står ovenfor i vår politiske skolering.

1 'Abrazos, no balazos': 50 % de las fosas clandestinas y más de 50 mil desaparecidos dejó el sexenio pasado - Infobae

HVA INNEBÆRER AVKOLONISERING AV AKADEMIA, OG HVORDAN PRAKTISERES DET I LATIN-AMERIKA?

Tekst: Amalie E. S. Berger

Foto: Ingrid Fabiola O. Moen

I dag tar vi det for gitt at likestilling og mangfold er grunnleggende verdier i samfunnet – hvorfor skulle vi ikke kreve det samme innen forskning, undervisning og kunnskapsproduksjon? Når studier om den globale sør domineres av vestlige akademikere risikerer vi et ufullstendig verdensbilde. Skal vi forstå verden i sin kompleksitet, må vi utfordre det vestlige narrativet, inkludere et bredt spekter av teorier og gi plass til stemmer som lenge har vært utenfor.

Hva betyr det å avkolonisere kunnskap?

Avkolonisering av akademisk kunnskap refererer til prosessen med å *utfordre* og *endre* den dominerende vestlige forståelsen av verden som har preget vitenskapen i århundrer. Det handler ikke om å forkaste vestlige tenkere eller teorier, men om å *utvide* kunnskapslandskapet ved å inkludere perspektiver og teorier fra ikke-vestlige kulturer.

Kolonialismen har ikke bare formet territorier, den har også formet hvordan mennesker forstår verden. De koloniale strukturene har fortsatt innflytelse på hvordan kunnskap produseres og formidles verden over.

Avkolonisering innebærer derfor å *anerkjenne* og *verdsette* alternative perspektiver, som for eksempel urfolkskunnskap, og å skape rom for disse innenfor de akademiske rammene. Målet er å utfordre den ensidige, eurosentriske historiefortellingen, og promotere og trekke frem rettferdig og inkluderende kunnskap.

Hvorfor er dette en aktuell debatt?

Debatten om avkolonisering av kunnskap har blitt stadig mer relevant i en tid der globale maktstrukturer utfordres, og tidligere marginaliserte stemmer får økende anerkjennelse. Den peruanske sosiologen

Aníbal Quijano introduserte begrepet *colonialidad del poder* for å beskrive hvordan koloniale tankemønstre fortsatt preger politikk, økonomi og produksjon av kunnskap innenfor akademisk i Latin-Amerika. I sin artikkel "*Colonialidad del poder, eurocentrismo y América Latina*" analyserer han opprinnelsen og betydningen av kolonialitet innenfor makt, og hvordan dette har påvirket det latinamerikanske samfunn.

Vestlige akademiske institusjoner og teorier har lenge dominert studier om det globale sør, noe som ofte fører til et skjevt perspektiv og en videreføring av koloniale hierarkier. Samtidig har bevegelser for urfolksrettigheter, språkpolitikk og akademisk mangfold bidratt til å sette avkolonialisering på dagsordenen, særlig i land som Bolivia og Ecuador.

Spørsmålet er ikke lenger om avkolonialisering av kunnskap er nødvendig, men hvordan den kan gjennomføres i praksis.

Eksempler på avkolonialisering i praksis

Flere initiativer i Latin-Amerika viser hvordan avkolonialisering av kunnskap kan omsettes til konkrete tiltak. Universiteter i Bolivia og Ecuador har innført studieprogrammer der quechua, aymara og andre urfolksspråk er en del av pensum. Urfolkskunnskap blir også integrert i undervisningen.

Foto: Fra da fjorårets brigade hadde politisk skolerung på ENFF.

Den argentinske forskeren *Walter Dignolo* har argumentert for at akademisk må anerkjenne *pluriversale* kunnskapssystemer – der ulike teorier eksisterer sammen i stedet for å bli underlagt vestlige vitenskapelige metoder. Se boken hans "*Constructing the Pluriverse: The Geopolitics of Knowledge*".

I Brasil og Mexico jobber aktivister for å løfte frem afro-latinske kunnskapstradisjoner, som lenge har vært marginalisert. Slike tiltak bidrar til å utfordre den ensidige fortellingen om hva som regnes som "gyldig" og "ekte" kunnskap, og skaper et mer inkluderende akademisk.

Kritikk og utfordringer

Selv om avkolonisering av kunnskap har fått økt oppmerksomhet, møter den også motstand og utfordringer. Noen frykter at en slik prosess kan føre til en "relativisering" av kunnskap, der vitenskapelige metoder svekkes til fordel for subjektive perspektiver og det ikke lenger finnes "én" sannhet. Andre peker på at globaliseringen har skapt en sammenvevd verden der det er vanskelig å skille mellom "vestlig" og "ikke-vestlig" kunnskap.

Spørsmålet er derfor hvordan akademisk kan integrere et teoretisk mangfold uten å undergrave kritisk tenkning og metodisk grundighet. I tillegg er strukturelle barrierer, som finansiering og institusjonelle hierarkier,

en utfordring for de som ønsker å fremme alternative kunnskapssystemer.

Skal avkoloniseringen av kunnskap og akademisk lykkes, kreves det en balansert tilnærming som både utfordrer eksisterende maktstrukturer, samtidig som det sikrer akademisk integritet.

Veien videre

Avkolonisering av kunnskap handler ikke om å forkaste eksisterende akademisk tradisjoner, men om å skape et mer inkluderende og rettferdig kunnskapslandskap. For å forstå verden i sin fulle kompleksitet, må vi åpne opp for et mangfold av perspektiver og anerkjenne kunnskapsbidrag fra Latin-Amerika, urfolk og andre marginaliserte grupper.

Dette krever strukturelle endringer i utdanningssystemer, forskningsinstitusjoner og publiseringspraksiser, slik at ikke-vestlige tanker, teorier og perspektiver får en reell plass i den globale akademisk arenaen. Latin-Amerika har allerede tatt viktige skritt i denne retningen, men arbeidet er langt fra over. Veien videre krever kontinuerlig innsats for å utfordre etablerte maktstrukturer og fremme en mer mangfoldig, inkluderende og rettferdig kunnskapsproduksjon.

FOLKEOPPLYSNING, EIT FRIGJERANDE FORSLAG FOR POLITISK SKOLERING FRÅ KUBA

Tekst: Camila Guerrero Calcines.
Folkeopplyser. Spesialist i arbeidsgruppa for internasjonal solidaritet. Centro Memorial Dr. Martin Luther King Jr. Cuba

Omsetting: Lars Øvergaard

På ei vakkar øy i karibien finn ein el Centro Memorial Martin Luther King Jr. (CMMLK), ein økumenisk organisasjon inspirert av kristendommen, som arbeider saman med det kubanske folk med ei folkeopplysning som fremmar solidaritet, deltakande folkemakt og sosialisme.

Senteret kom til verda ein 25. April i 1987, i La Havanna, Cuba, og blei døypst til ære for Dr. Martin Luther King Jr. Ein svart baptist, prest og rettferdskjempar i USA. I løp av desse nesten 38 åra har senteret utvida sitt arbeid via to flettverk: Flettverket av Folkeopplysarar og Det Økumeniske Flettverket Tru På Kuba. Vi transformerte oss frå eit audmjukt senter i La Havanna til ei landsdekkande rørsle: Movimiento CMMLK_ Redes. Denne geografiske ekspansjonen har vært mogleg på grunn av eit utretteleg arbeid med politisk skolering i alle våre fire arbeidsgrupper: Støttande Oppfølging, Internasjonal Solidaritet, Folkekommunikasjon og Påverking. I skrivande stund har vi medlemmar frå mist eit av flettverka i 35 forskjellige kommunar i landet.

I 1994, under dei krevjande omstenda vi kjennar under namnet spesialperioden her på Kuba, gjennomførte vi dei første samlingane for å "skissere opp" oppdraget til senteret og rettleie dei strategiske vegvala som følgde.

Vår politiske skolering skulle drikke frå kjeldane folkeopplysninga og frigjeringssteologien gav oss.

På dette grunnlag arbeidde vi oss fram mot ein dialogisk og kontekstualisert skoleringsform. Dei

sosio-teologiske pastorelle tankene som byggjar på folkeopplysninga si metodikk har spreidd seg blant folk, grupper, kubanske institusjonar, organisasjonar, folke- og kyrkerørslar i Latin-Amerika og USA.

Vi held opp folkeopplysninga som ei levande tradisjon iblant dei kritiske og frigjerande latinamerikanske pedagogikkane. El CMMLK utarbeidar, organiserer, koordinerer og følgjer opp den politiske skoleringa som fremmar utveksling av kunne, ei kritisk lesing av røynda og ei samanfletting av teoriar som spirar ut frå konkrete kampar og frå vitskapen. Dette er vårt bidrag til den tankeverda der ein utviklar eit kritisk medvit i kampen mot autoritære, dominerande og vertikale praksisar. Arbeidet med å bryte ned undertrykkingane det kapitalistiske og imperialistiske systemet tvingar på oss er eit naudsynt arbeid på vår veg. Dette kan berre skje ved å samtale med røynda vi finn oss i som politiske subjekt.

I 2016 tok vi dei første stega fram mot ein revisjon av vårt skoleringsystem. Vi trengde å forstå betre den kubanske røynda, for betre å kunne kome ho i møte med våre pedagogiske forslag. Såleis tok vi på oss oppdraget med å revidere våre strategiske mål, samtidig som vi heldt fast på vårt bidrag til eit revolusjonært samvære, vår skyldnad ovanfor verdiane til Guds Rike, den kubanske revolusjonen og ein antiimperialistisk internasjonalisme. I tillegg til desse skyldnadane kjem våre antirasistiske, antikolonialistiske, antikapitalistiske og antipatriarkalske krav.

Dei formative prinsippa vi held fast på er: sosial og ambiantal rettferd, likskap, kollektiv konstruksjon, internasjonalisme, respekt for eit

mangfald av spiritualitetar, økumenismen, respekt for individa utan å kople dei frå kollektivet, verdsetjinga av røynsle som inngang til politisk kunne. Vi forstår politisk skolering som heilt naudsynt for kulturell og sosial transformasjon. Vi forstår ho som ein strategi som rettleiar organisasjonane i kampane vi står i.

Vår pedagogiske plattform for politisk skolering ønsker å bryte med "bankundervisninga" si logikk og konkurransen som pregar mange undervisningssituasjonar. Vi fremmar eit frigjerande forslag, kor samtale og samskaping mellom lærarar og elevar står sentralt. Eit forslag som held liv i dei pedagogiske tradisjonane som famnar om ein kritisk pedagogikk. Eit forslag som styrkar metodikken til Folkeopplysningsrørsla som eit livssyn, og ikkje berre som eit "dynamisk instrument". Eit forslag som konstruerer og styrkar vår *mística* i dialog med revolusjonære dygder og kunna til dei som kom før oss, noko som let oss samtale med spiritualitetane som lev iblant oss.

Denne metodologien skaper medvit. Vi tek utgangspunkt i den konkrete praksisen til våre politiske subjekt (folket), og sett han i dialog med med teoriar som så blir problematisert via diverre øvingar, for å fremme transformasjonar. Vi kallar dette å teke utgangspunkt i praksis/teori eller djupdykking i berikande praksis. Vi forstår praksis som ein samanhengande og vedvarande prosess, som eit vitnesbyrd som utfordrar seg sjølv i ei konstant rørsle mellom handling og refleksjon.

Dette er grunnlaget for den støtta vi har gitt til diverre skoleringsprosesser, både sekulære og kyrkjelege, som: Grunnverkstaden i Folkeopplysning: forståing og metodikk, Verkstaden i folkelesing av Bibelen, Den sosio-teologiske Verkstaden, Verkstaden Kvinne og Kjønn "Clara Rodés", Verkstaden i folkekommunikasjon, Skoleringsverkstaden,

diverre tematiske djupneseminar, Skolen i Internasjonal Politisk Skolering, mm.

Med djup audmjuke, og med ømheita til politisk skolering som eit reiskap for artikulering, har vi leia eit breidd utval av prosessar som har utfordra hegemoniet i meir enn 40 år. I den idékulturelle kampen har vi kjempa imot intensjonen om å rane oss vår eiga historie. Flettverket for Folkeopplysning har støtta opp under eit mylder av organisasjonar og sosiale folkerørslar i fornyinga av kampane og motstanden som pregar oss her i regionen.

Pedagogikken til dei undertrykte og Vonpedagogikken til Paulo Freire har vært vår leiestjerne på denne rue sti. Vi held fast på at vi er i det rette. Vi forstår at politisk skolering er ein uendeleg kumulativ prosess, og held fram med å mangedoble røynsla som lev iblant vårt folk. Vi forstår at desse romma let oss reflektere omkring våre subjektivitetar, som har blitt forsøkt knust i fleire hundreår av kapitalismen og som let oss tenke kritisk for å styrke våre motstandskampar.

I desse dagar då den imperialistiske blokaden omkring Kuba strammar grepet, blir relevansen til Folkeopplysningmetodikken til CMMLK styrka. Samtida fornyar det tematiske innhaldet i arbeidet vårt og let oss vakse saman med andre folkeopplysarar med det mål å styrke folkemakta. Vi treng meir folkeleg påverknad, eit styrka nærvær av lokale skolerte aktørar som byggjer sine territorium saman med dei politiske organisasjonane og masserørslene som saman tek opp det mangfaldige rommet vi kallar sivilsamfunnet på Kuba. Vi treng mobilisering og solidaritet både internt på øya og på den internasjonale arenaen. Folkeopplysninga, sånn som ho kjem til uttrykk i stemmene til dei som blir opplyst, er ei kjærleikspedagogikk.

Martin Luther King Jr. avbildet ved inngangen til skoleringscenteret med samme navn i La Havanna, Cuba

SKOLEN, SKJERMEN OG KAMPEN OM FRAMTIDA

Tekst:

Lina Marcela Alvarez Reyes, aktivist. Informasjons- og organisasjonsmedarbeider i LAG.

Alejandro Alvarez Gallego, lærer og tidligere viseminister for høyere utdanning i Colombia

I en verden hvor barn og unge formes mer av TikTok enn tavla, står vi overfor et grunnleggende pedagogisk og politisk dilemma: Skal vi gi opp ideen om skolen slik vi kjenner den – eller kjempe for å fornye den i møte med en medievirkelighet som formes av marked, algoritmer og underholdning?

Skolen, slik den har vært tenkt siden industrialiseringens tidsalder, ble bygget som en modell for masseutdanning: én lærer, mange elever, felles pensum. Kunnskap ble sett som en vei til frihet og deltakelse i samfunnet. Men i dag er det ikke klasserommet, men skjermen som er blitt den nye læremesteren. Barn og unge fanges inn i strømmer av lyd, lys og bevegelse – uten pedagogisk intensjon, uten kritisk filter.

Det er ikke bare et spørsmål om teknologi, men om makt. Hvem eier kurset? Hvem definerer virkeligheten? I dag er det ikke lenger oljesjeikene som sitter med makta – det er mediemogulene og tech-gigantene. Informasjon er blitt kapital, og kunnskap er styrt av markedsinteresser.

Så hva gjør vi?

Vi kan ikke avskaffe skolen. For uten den – hva står igjen som arena for kritisk dannelses, fellesskap og sosial utjevning? Samtidig kan vi heller ikke bare fortsette som før. Å ignorere at dagens generasjoner formes av digitale miljøer, ville vært å overlate dem helt til markedets logikk. Skolen må derfor være noe mer – og noe annet – enn det den er i dag.

Vi trenger en pedagogikk for motstand. En skole som ikke bare formidler pensum, men lærer elevene å lese verden – kritisk. En skole som tar inn det digitale, men ikke lar seg styre av det. En skole som insisterer på det menneskelige

møtet, på relasjonen, på kollektivet – som ikke reduserer oss til individuelle konsumenter foran en skjerm.

Men denne skolen bygges ikke alene. Vi trenger bevegelser som utfordrer og kompletterer det formelle systemet. I Latin-Amerika har grasrotinitiativer, bevegelsesskoler og pedagogiske nettverk lenge eksistert i motmakt til elitens institusjoner. Der finnes det erfaring med å gjøre utdanning til del av en bredere frigjøringskamp – for rettferdighet, for jord, for kultur og for verdighet.

Vi i Latin-Amerikagruppene må stille spørsmålet: Hva betyr politisk utdanning i dag? Hvordan kan vi støtte kollektive prosjekter som gir rom for kritisk tenkning, praktisk kunnskap og solidaritet – uten å falle i fella av digital kolonisering eller elitisme?

Kanskje er svaret ikke én skole, men flere praksiser. Kanskje er det tid for å bygge en parallell struktur – et pedagogisk nettverk, en ny skolebevegelse som jobber med og gjennom lærere, lokalsamfunn og ungdommer. En politisk pedagogikk for vår tid – ikke som erstatning for skolen, men som en levende, handlende kraft i samspill med den.

Dette er ikke en romantisk idé. Det er en nødvendighet. For hvis vi overlater utdanning til skjermen, til algoritmene og til markedet, gir vi fra oss muligheten til å forme framtida. Da overlater vi alt til tilfeldighetene – eller verre: til de som har mest å tjene på et lydig, ukritisk og ensomt menneske.

Skolen må igjen bli et sted for motstand, fellesskap og frigjøring. Og vi må være med på å bygge den – i Norge, i Latin-Amerika, og i hver kamp for rettferdighet.

LÆRERINNERS GLEMTE KAMP MOT NAZISTISK IDEOLOGI I DEN NORSKE SKOLEN

Tekst og illustrasjoner: Elisabeth Vatland.

Basert på boken "Kampen fortsetter" av Jonas Bals, s. 111-114 om læreraksjonen, som blant annet er basert på forskning fra historikerne Mari Jonassen og Mona Ringvej.

Fascister har ved flere anledninger brukt skole og utdanningssystemet til å trenge deres propaganda på andre. De har utnyttet barn og unges åpen- og sårbarhet. Dette ble forsøkt også i Norge under andre verdenskrig, men møtte stor motstand. En av de største sivile motstandsaksjonene under andre verdenskrig var lærer- og foreldreaksjonen mot nazistisk ideologi i skolen. Aksjonene startet som en motreaksjon mot innføringen av lover om obligatorisk ungdomstjeneste i NSUF, og obligatorisk innmelding for lærere i Norges Lærersamband, som betydde at de måtte forplikte seg til å undervise om nazistisk ideologi.

Særlig motstandskvinnen Helga Stene spilte en viktig rolle i organiseringen av aksjonene. Bare noen uker etter okkupasjonen arrangerte hun et møte med Norske Kvinnelige Akademikeres Landsforbund, hvor de ble enige om å organisere motstandsarbeid. De dannet blant annet et hemmelig støttefond til lærere som ble arrestert eller mistet jobben i protest. Stene dannet også, sammen med blant annet søsteren Aasta Stene, Sigrid Helliesen Lund, Oddrun Kårstad og Connie Juel, et hemmelig informasjons- og koordineringsnettverk bestående av kvinner. Dette ble kalt Gro-komiteen. Nettverket

bestod av undergrupper som oppga seg for å være kvinneklubber som sykklubber, bridge- og husmorsgrupper. Hvert medlem hadde ansvar for å informere fem andre kvinner om motstandsarbeidet. Slik spredde ordet seg til kvinner over hele landet.

Læreraksjonen mobiliserte 12 000 av 14 000 lærere til å skrive brev til Kirke- og Undervisningsdepartementet. De erklærte at deres samvittighet ikke tillot dem å bidra til undervisning og oppdragelse i nazistisk ideologi. 1100 lærere ble arrestert. Gro-komiteen bestod på dette tidspunktet av rundt 1000 kvinner. Da de møttes 3. mars samme år utformet de parolen for foreldrestreiken, som tilsvarende lærerstreiken sa at deres samvittighet ikke tillot at deres barn skulle delta i NS sin ungdomstjeneste. På kort tid mobiliserte de gjennom sitt nettverk av kvinner, tusenvis av foreldre til å sende brev. Ifølge noen kilder skrev rundt 200 000 foreldre brev om at de ikke ønsket nazistisk oppdragelse av deres barn. Mengden brev gjorde det umulig å forfølge enkeltpersoner, og aksjonene var svært vellykket - Quislings drøm om nazistisk oppdragelse av barn og ungdom ble aldri realisert.

I ettertid er aksjonen stort sett glemt. Sannsynlig fordi den i så stor grad var iverksatt av kvinner. Helga Stene søkte hele 17 ganger om støtte til forskning om kvinners rolle under krigen. Hun fikk avslag alle de 17 gangene.

FUEGO POPULAR: FOOD AS PROTEST

Tekst: Juan Grajales

Foto: Fuego Popular and Pinta Resiste.

Foto: The concept of 'Olla Popular' is a simple and historical way to build social bonds in vulnerable communities.

On Wednesday, April 28, 2021, when Colombians took to the streets to protest against a controversial tax reform, few could have imagined that it would trigger a social uprising that shook the entire country for more than two months. Police violence, widespread outrage, and general dissatisfaction drove tens of thousands of students, teachers, pensioners, union members, farmers, Indigenous people, feminists, environmentalists, artists, and ordinary citizens to the streets. They stood in the main avenues of their cities and were met by clouds of tear gas, rubber pellets aimed at their eyes, and stray bullets—sometimes fired by the police, sometimes by civilians aligned with the military and police forces. The protest, in many of its forms, was rooted in food insecurity and hunger, which had worsened during the pandemic, and many believed it would only get worse with the proposed tax reform measures. It was, after all, a war of hunger.

Citizens persevered through violence, impunity, and militarization of cities and roads to attend mass protests. They formed support groups based on skills, interests, and willingness to contribute.

Key groups included:

- Primera línea (frontline)
- First aid teams
- Independent press groups
- Legal frontline (lawyers, law students, and professors)
- Artistic collectives and other groups aimed to preserve the legacy of popular resistance.

Daniela Tejada Cardona, a mother and activist, was one of the protesters during the National Strike, and she has told us about her experience and community work in the city of Manizales.

Popular Pedagogy

When the ESMAD (the police riot squad) stormed the demonstrations to dissolve them, the empty streets were left not only with traces of rubber bullets but also with massive murals that covered entire streets in bright colors and protest messages. This was the movement's legacy. Before the next march, people walking through the streets could not ignore the walls and avenues painted in loud, bold statements.

Similar groups emerged in various cities across the country and were essential in portraying the reality of the Paro Nacional (National Strike). These artistic interventions often required the help of many volunteers—some sketched the designs, while others grabbed brushes and paint cans and brought them to life. It was a demanding task, making it difficult for protesters to sustain themselves without food. This necessity led to the creation of community kitchen groups, which not only fed those painting murals but also all participants in the demonstrations.

In the city of Manizales, located in Colombia's coffee-growing region, the group of muralists was called Pinta Resiste, and its sister organization, the community kitchen, was named Fuego Popular. Together, they took part in numerous interventions throughout the three months of protests, and together, they faced harassment, profiling, and stigmatization by the police. Today, nearly four years later, these groups of artistic protest have returned to national headlines following the discovery

Daniela Tejada Cardona, on the left, alongside other members of the Fuego Popular, during one of their social interventions.

of human remains in Medellín's landfill site. For years, the mothers of many disappeared young men have denounced that their sons were extrajudicially executed and that their bodies lie buried in the landfill. In response, these artistic protest groups have painted the phrase "Las Cuchas Tienen Razón" ("The Mothers Are Right") across streets and walls.

In Manizales, while a mural was being painted on one of its busiest avenues, another form of silent yet essential protest took place: the smoke from a bonfire and the bubbling of a large pot destined to feed painters, protesters, and passersby: the work of Fuego Popular.

Food is Protest

Daniela Tejada Cardona has been part of Fuego Popular since the National Strike, when Pinta Resiste carried out an artistic intervention in the La Sultana neighborhood. At first, Daniela was one of the volunteers collecting donations for the community kitchen, sometimes monetary contributions, but more often material donations. "Making murals is an all-day activity," she recalls. "Hunger was unbearable."

For those attending the demonstrations, it was impossible not to notice Fuego Popular and its volunteers peeling potatoes, grating carrots, and serving soup and rice to those in line. Daniela remembers that it wasn't just Pinta Resiste members or protesters lining up, but also homeless people, children, and local neighbors. "Food brings people together, food brings peace," she says. "Fuego Popular had a responsibility beyond the Strike." At the time, just over a year after the pandemic began, monetary poverty had risen from 35 % to 42 % of Colombians, according to government figures.

Like the rest of the protesters, the community kitchen also fell victim to police repression. “They would throw our food on the ground, confiscate our pots, arrest *Pinta Resiste* members and seize their art supplies.” Despite the intimidation, activists continued gathering, painting, and cooking. Colombia now finds itself at a crossroads: Will the far-right return to power in the upcoming elections, or will it be possible to build the social change promised by the left?

The Legacy of the Strike

“Hunger brings war and countless problems,” Daniela says, reflecting on how the community kitchen movement evolved after the demonstrations ended. While many protesters returned to their routines, Fuego Popular’s fires kept burning, feeding a line that no longer consisted primarily of activists but of children, homeless individuals, and families from impoverished neighborhoods. With two bricks as an improvised stove and wooden planks for firewood, Fuego Popular remained present in the streets of Manizales. No longer cooking in major avenues, they set up in plazas, alleyways, and cement courts in neighborhoods overlooked by the municipal administration.

“It’s not just about food: jugglers, artists, and members of other collectives also come,” explains Daniela. “They work with children and engage in educational activities through art, including music, photography, and painting.” Fuego Popular has expanded its social work to numerous neighborhoods in Manizales, collaborating closely with other popular education groups. “People already know us; this moves through people’s love,” she says. During difficult times, such as natural disasters, the community kitchen has provided meals and donations to those affected. For example, in 2024, a fire in the informal settlement of Samaria reduced many homes to ashes, tragically claiming the lives of an entire family. Daniela recounts how Fuego Popular and other collectives helped clear debris and secure materials and basic necessities for residents, who, due to their informal settlement status, lack basic services for

dignified living. “We try to offer at least some hot chocolate and bread: it’s an alternative type of aid for those most in need.”

Over time, due to personal circumstances, several activists have had to leave Fuego Popular. “It’s a non-profit collective; it demands a lot of time, and not everyone has that,” Daniela comments. “When there are no protests, we have to raise money for the community kitchen by organizing second-hand clothing sales—sometimes even bartering clothes in exchange for rice or panela.”

Manizales, a Conservative City

“Manizales has always been a very conservative city,” Daniela says with laughter. “And the mayor we have is part of that elite: he’s against street vendors, against environmental activism, animal rights, and anything artistic. He cuts funding for culture, music, and painting,” and then, with a firm voice, she adds: “What the mayor does support are bullfights and horseback riding events.” Rather than receiving support for their social work, Daniela asserts that the Manizales city administration has made it increasingly difficult for them to operate their community kitchen.

“During the horseback riding events (part of the Feria de Manizales), while we were conducting animal welfare monitoring, we had several clashes with city officials who neither enforced nor followed existing regulations. The very politicians themselves were breaking the rules,” she recounts. Regarding other types of artistic expression like urban music and rap, Daniela says their budgets continue to shrink: “They support high-culture art, not street art.”

Unlike similar groups in other major cities, Fuego Popular and *Pinta Resiste* have had less visibility but have become recognized locally through their popular education efforts. “We are invisible to mainstream media,” Daniela says, highlighting the visibility dilemma in a violent country: “Sometimes we would like more visibility, but we also fear becoming targets, like other social leaders who have been profiled. We

Team of Fuego Popular alongside the mother of a victim of the armed conflict, as part of the movement 'Las Cuchas Tienen Razón.'

work with very vulnerable populations, with children in extremely difficult and dangerous contexts. That’s when you wonder if visibility is actually beneficial or if we’re better off staying low-profile.” According to Indepaz, at least 173 social leaders were assassinated in Colombia throughout 2024. Since the signing of the 2016 Peace Agreement, over 400 former combatants and 1,600 social leaders have been killed, with nearly complete impunity for the perpetrators.

Fuego Popular Under Gustavo Petro’s Administration

“At least now we can protest without losing our eyes,” Daniela says when asked about changes under Colombia’s first left-wing president. “Petro wants to listen to us, but the problem is the people surrounding him.” Daniela explains that their collective has been invited to several events thanks to the Peace Commissioner, allowing them to share their work in cities like Medellín and Santa Marta. She emphasizes that neither *Pinta Resiste* nor Fuego Popular is affiliated with any political group: “We don’t have to declare ourselves leftist; we stand for equality, respect for life, and human rights. When I wear the Fuego shirt, these ideals and a clear humanitarian objective guide my head and heart—without political partisanship.”

Between Motherhood and Activism

“I always hoped for a social uprising,” Daniela says, “I’ve participated in many protests and movements. I’m afraid, but I’m more afraid of not fighting and leaving my daughters a country that’s falling apart. One person alone can’t change everything, but together we can achieve great things. Revolutions and uprisings teach empathy, to learn from each other. This is the century to achieve respect for life, diversity, love, and a sense of belonging. I teach my daughters everything I know and love. I don’t know if they’ll follow my path, but at least I plant the seeds.”

Despite her family disapproving of her activism and beliefs, Daniela believes changing the world starts at home. “The

age of fascism didn’t end; it’s still here and getting worse. We need to start working with children—that’s part of what we do at Fuego Popular: teaching respect for others, accepting differences, and living with diversity. What’s really damaging us is our failure to respect skin color, religion, or anything else.”

Colombia’s Political Future

“Our biggest fear is that we will fall back into the hands of the far right,” Daniela says when asked about the country’s political outlook for the 2026 elections. “It would be a tremendous setback for Colombia, and all the collectives are aware of this—we cannot fall back into the hands of the right.” Despite her concerns, Daniela insists that *Pinta Resiste* and Fuego Popular are not affiliated with any political party: “Some have tried to take advantage of what we do. Different parties have attempted to recruit us, but we remain independent.”

The Future of Fuego Popular

Like many independent organizations in Latin America, funding is one of the main obstacles to continuing their mission. “Over time, things have become more difficult, supplies run out, and we lack resources and equipment. With better resources and training, we could do even more.”

Daniela invites readers to follow Fuego Popular and support the work of a street kitchen. Despite being a small collective, their work extends far beyond social protest, emphasizing that eating is a political act. “We love what we do, and it brings us joy to see people happy—activists, painters, neighbors, homeless individuals. It fills us with joy and gives us the strength to continue.” This year, while the new international order chooses to discard humanitarian initiatives in Global South countries, independent movements like this one may provide relief to the most vulnerable while fighting for positive change.

“We do this out of love and belief—because as long as the cause is just, *Fuego Popular* will be there.”

GERRA INPERIALISTARI, HERRIOK BORROKA!

Tekst: aktivistkollektivet Askapena fra Baskerland

Omsetjing av Lars Øvergaard

I dag trommar krigstrommene sin drepende rytme over heile verda. Rytmen blir tromma i dei fjernaste utkrokane av imperialismens periferi, så vel som i hjartet av dei kapitalistiske metropolane. Krigen er ikkje lenger ein framtidsretta hypotese. Han er allereie i gong. Han er allereie her.

Krigen starta for ei stund sidan: nokre nøklar for å forstå samtida

Vi er vitne til ein imperialistisk storoffensiv i global skala. Det vestlege borgarskapet leiår denne offensiven, som har vore spesielt brutal mot arbeidarklassane i imperialismens periferi. Abya Yala, Aust-Asia, Sahel, Maghreb, Aust-Europa, Vest-Asia... Kvar dag blir nye frontar i denne krigen oppretta, nye frontar som stadig blir fletta saman. Dei siste tiåra har vore prega av lav-intensiv krigføring frå imperialistmakta. Økonomisk, kulturell og juridisk krigføring. Det er først no det er blitt klårt for oss at alle desse mjuke krigsfrontane driv saman i retning ein einaste stor konflikt: ein internasjonal storkrig.

Krigen er nemleg i dag eit historisk naudsyn for det imperialistiske borgarskapet. Dette av to grunnar: Det eine er at dei ser det som naudsynt å halde fast på den imperialistiske oppdelinga av verda (det globale hegemoniet til det vestlege borgarskapet og USA). Det andre omhandlar den strukturelle krisa kapitalismen lid under. Denne krisa tvingar borgarskapet til å auke profittratane sine ved hjelp av krigsmaskineriet. Vi må forstå krigen vi no står i, ikkje som noko irrasjonelt utbrot, men som ein naudsynt konsekvens av den økonomiske strukturen som styrer verda.

Krigen i Europa

Denne erobringstokta for å berge systemet er ikkje noko nyhende. Ho tek del i ein djuptgåande tradisjon i heile kapitalismen si historie. Men ein kan ikkje nekte for at vi står i ei brytningstid. Erobringstokta har globalisert seg, og nådd ein totalitær skala. Vesten har finansierte og organiserte krigstokter i andre delar av verda i

alle år, men no bankar krigen på vår eiga dør. Opprusting, krigsinvestering, ein felleseuropeisk krigspolitik, oppskalering av nykolonialistisk politik, krigshissing... Den Europeiske Unionen har for lengst tatt av seg sitt hyklerske kostyme som freds- og menneskerettsgarant. Unionen tek seg ikkje lenger bryet med å kle seg opp som "den snille purken" i den tverratlantiske alliansen. Han står naken framfor oss i all sin imperialistiske og sjåvinistiske prakt.

Vi veit godt at kvar ein imperialistisk krig òg er ein klassekrig. Krig tyder fattiggjering og proletarisering av arbeidarklassen. Krig tyder kulturkrig. Krig tyder kutt i trygder og rettar. Krig tyder undertrykking av politisk motstand og folkerørslar. Krig gjer arbeidarar til kanonføde. Dei blir sende i kamp mot andre proletarar. Dei blir bedne om å ofre sine liv for å forsvare klasseinteressene til sine herrar. Den europeiske arbeidarklassen går ei tøff tid i møte. Tida vi går inn i gjev oss berre to mogleikar: organisasjon eller barbari!

Det globale sør i møte med krigen og imperialismen

Den vestlege venstresida tråkkar fort feil i analysen av desse historiske transformasjonane av den internasjonale verdsordenen. Vi ser berre overflata av desse komplekse prosessane, og les såleis situasjonen som ein konflikt mellom to homogene blokker: den dekadente atlantehavsblokka og den framskridande BRICS-blokka.

Som eit parallelt bakteppe til denne konfrontasjonen finn ein grobott for ei stor frigjeringsrørslar. Ei frigjeringsrørslar som overgår logikken til denne "nye kalde krigen". I det globale sør spirar ein ny syklus med antiimperialistisk frigjeringskamp: Dei antikoloniale kampane i Vest-Asia, som utfordrar framtida til det sionistiske prosjektet; den internasjonalistiske kampen i Ymen; arbeidarklassen i Donbass; Kanakyfolket, i opprør mot den franske kolonimakta; arbeidarklassene i Abya Yala,

som bygger kommunale arbeidarråd og sjølvforsvarsorgan i kampen mot imperialismen; folka i Sahel, som har teke opp att den historiske avkoloniseringsprosessen som eit regionalt prosjekt.

I møte med nøytralitet og pasifisme, krig mot den imperialistiske krigen!

Som svar på denne utviklinga ser vi ei rekke sosialdemokratiske analysar infiltrere våre revolusjonære folkerørslar, både i Europa og i Euskal Herria. Heilt konkret er det snakk om dei pasifistiske og balanserte diskursane. Dei vil korkje støtte Israel eller den palestinske motstandskampen. Dei hevdar å være motstandarar av NATO, men ber oss alle fordømme "Putins angrepskrig". Dei roper "korkje det vestlege borgarskapet eller kuppakarane i Sahel". Dei roper "korkje vestleg imperialism eller chavistisk autoritarisme". Sannleiken er at desse motsetningspara er falske og overflatiske karikaturar av røynda vi er i. Dei er produkt av ei eurosentrisk tankerekke som vel å heve seg over røynda og fordømme politiske analysar og ei sann politisk posisjonering. Desse diskursane er analytiske feilsteg og reaksjonære politiske posisjonar. Dei er analytiske feilsteg, fordi dei tilslørar imperialismen, går ikkje i djupna av dei strukturelle årsakene til konfliktane og sett likskapsteikn mellom angripar og offer. Såleis samanliknar dei imperialistisk vald og arbeidarklassen sitt rettmessige forsvar mot valden. Dette er reaksjonær politik, fordi forsvaret av ein abstrakt fred blir brukt for å legitimere den imperialistiske strategien til NATO. Dei ber oss ikkje ta side, ikkje mobilisere vår solidaritet og vår internasjonalisme.

I møte med ei intensivering av imperialismens motsetningar, i møte med krigen og ein ny syklus av internasjonal arbeidarkamp, finst det ingen mogleg pasifisme eller nøytralitet. Dei internasjonale kreftane i Euskal Herria og Europa har berre ein mogleg strategi framfor oss: revolusjonær defaultisme¹. Lenin sa, "gjer den imperialistiske krigen til ein revolusjonær borgarkrig". Vi seier, gjer den imperialistiske krigen til ein krig mellom klassar. Revolusjonær derrotisme tyder, i dag som i går, å utnytte motsetningane krigen gjer oss for å styrke klassekampen, for å svekke og nedkjempe "våre" imperialistiske borgarskap. Parolen vår er klår: krig mot den imperialistiske krigen. Krig mot krigen tydar å vike bort frå den borgarlege krigen, å avvise deira krigsoppopp.

Vi må vise solidaritet med dei arbeidarklassefolka som står under åtak, og utarbeide ein internasjonalistisk strategi. Vi må ruste opp ideologisk, tre inn i kulturkrigen vi står i og forvandle framandgjeringa til medvit og organisering. Vi må konfrontere fascismen, den politiske forma kapitalismen tek i krisetid og krigstid. Vi må styrke folkerørslene, stå saman i kampane og bygge folkemakt.

I Baskerland (der det bur eit folk som er undertrykt både sosialt og nasjonalt) vil revolusjonær derrotisme tyde organisering av den baskiske arbeidarklassen for kamp for sjølvstende og sosialisme. Den internasjonale konjunkturen byr oss eit visst spelerom. Den nye oppblomstringa av nasjonale frigjeringskampar over heile verda byr på ein mogleik for å rotfeste og fremme vår eigen kamp. Såleis kan vår eigen kamp for nasjonal frigjerung utgjere vårt bidrag til den internasjonale kampen mot imperialismen. Det blir vår form for å materialisere ein revolusjonær derrotisme, fletta inn i denne nye folkevåren vi ser på internasjonalt nivå. Den baskiske frigjeringskampen vil svekke det franske og spanske borgarskap, og såleis, heile den atlantiske alliansen. Vi forstår den baskiske frigjeringskampen for sosialisme som eit oppbrot midt i hjartet av Europa. Eit oppbrot som tek del i ein internasjonalistisk strategi og rørslar.

Vegen vidare for å gjenreise ein antiimperialistisk kampfront og ein internasjonalistisk strategi i Baskerland og Europa er lang, naudsyn og presserande. I dag har vi to sentrale oppgåver:

Vi må intensivere den ideologiske kampen: ein nådelaus kritikk mot alle forsøk på å føre oss vidare på krigsstien, ein konstant kamp mot alle dei falske løysingane som kjem frå pasifistane og sosialdemokratane.

Vi må organisere eit svar frå folkedjupet: styrke sjølvforsvarsevna, mobiliseringa og den internasjonalistiske solidariteten til arbeidarklassen. Vi må mobilisere solidariteten vår i kamp mot den imperialistiske offensiven i alle sine formar. Vi må aktivere arbeidarklassen i kamp mot krigen.

Mot krigen og imperialismen- folkeorganisering og klassekamp!

Mot nøytralitet og pasifisme - krig mot den imperialistiske krigen!

!Gerra inperialistari, herriok borroka!

¹ Defaultisme - vilje til å gi opp fordi en tror det er umulig å vinne.

DRØMMEN OM EN LAG- FOLKEHØGSKOLE

Tekst: Kristina Vatland. Intervju med Stine Linnerud Jespersen, Leandro Rocha og Magnus Westbye

Illustrasjon: Colin Bojer

Det finnes en egen LAG-folkehøgskole. Den har flyttet inn i meg, og en dag håper jeg å flytte inn i den. Skolen, eller de mange folkehøgskolene, ligger i fantasier og muntlige fortellinger. De har blitt forestilt og formet i samtaler, planlagt på fest og rundt kjøkkenbord mellom kamerater, langt unna blålige lysrør, budsjetter og google docs.

Nå skal LAG'ere lage denne skolen i en mer konkret, kanskje fysisk form. Landsmøtet besluttet å opprette en arbeidsgruppe. Jeg har snakket med tre av medlemmene i gruppa Leandro, Stine og Magnus (som forresten gjerne vil ha flere). Intervjuet var et forsøk på å fange noen av drømmene, før de blir noe nytt.

Husker dere første gang dere hørte snakk om en LAG-folkehøgskole?

Stine: Sånn jeg husker det, var det på et møte om politisk skoling. Da begynte vi å snakke om å lage en folkehøgskole. I sommer kjørte vi forbi en eiendom ved Snåsavannet. Vi kunne ha drevet med fiske. Og så var det rett i nærheten av der vi, sammen med Sørsamisk kultursenter, var på besøk med mapuchedelegasjonen til Bølareinen, helleristninger i skogen. Dit kunne vi dratt for de historiske linjene. Det er viktig at det som skjer på skolen skal være nært knyttet til og forankra i stedet den ligger.

Magnus: Første gang jeg hørte snakk om det, var da brigadeprosjektet mista støtten¹. Da var

stemninga litt sånn... "dæven, hva gjør vi nå?" Og så var det noen som kastet ut ideen om å lage en folkehøgskole.

Leandro: Jeg hørte om ideen nå på landsmøtet. Det var som musikk i mine ører. Vi trenger et sted som er fast. Jeg har aldri klart å sette ord på hva det kan være... da kom ideen om en folkehøgskole!

Folkehøgskolen er en unik mulighet til å bidra til at samfunnet generelt oppdager mer solidariske og smarte måter å drive utdanning på, for samfunnsborgere som virkelig bryr seg, og mot forbruket som aldri tar slutt. Så jeg ble forelska med en gang, takk! Det var det jeg var ute etter. Jeg er med, hundre prosent.

Hva er drømmene?

Magnus: På middag med LAG på Anarres i vinter kom vi også i snakk om folkehøgskolen. Da ble jeg veldig opptatt av dette med fellesskapet man kan lage der, det fellesskapet som var noe av det viktigste jeg lærte på ENFF. Du lærer politiske teorier og analyser, og det er veldig viktig, men det praktiske, å bli en del av noe kollektivt (noe meg å gå fra individ til å bli en del av et kollektiv?) – det er vanskelig å gjenskape i en vanlig norsk kontekst, hvor vi møtes en kveld annenhver uke og prater litt. Da blir man jo venner og kamerater og alle de tingene der, men gjennom folkehøgskolen er det en intensjon å bruke den rammen for

å skape et lignende kollektiv. Jeg ser på unge folk i dag, og ser hvor individualiserte og ensomme mange er, så det er en viktig psykososial og politisk skolingssituasjon, å vise at det finnes alternativer. Det er ikke så... det er veldig drømmende dette her, men det er ikke så langt unna heller. Det er der jeg tenker det virkelig er et potensial i folkehøgskoleideen.

Leandro: "Jeg tenker at det er jo ambisiøst, men det er ikke så vanskelig.

Kunnskapen som kommer fra befolkning, lokalbefolkning og urbefolkning kan bli ivarettatt og sett på som en ressurs for skolen. Folk som ikke ser på seg selv som vitenskapsfolk, blir plutselig en del av utdanningssystemet og ressurser for hele samfunnet. Her har vi en unik mulighet: vi kan la oss inspirere av erfaringer fra latinamerikanske skoler, samtidig som vi kan sette vårt norske preg på det.

Stine: Vi ser for oss at dette skal være noe som vi starter opp i LAG, men målet er å få med oss den breie venstresida, fagforeninger, organisasjoner, urfolk og småbønder for å skape et kollektivt sted for å skolere og samarbeide med venstresida i Norge, Europa og verden.

Når vi har sør-nord-brigadister er det viktig å få dem inn på skolen, så de kan skolere oss. Mye av dette her handler om hvordan vi kan skolere oss, hvordan vi får dette opp og i gang, og hvordan drive en skole.

Er det en LAG-folkehøgskole, en venstreside-folkehøgskole, eller noe annet?

Magnus: En solidarisk folkehøgskole med politisk mål. Målet er jo ikke folkehøgskole, målet er jo revolusjon og så er folkehøgskole middelet - ikke sant?

Skolen vil være et felles prosjekt å bygge opp, og man skal drive med jordbruk der. Da har man en så langvarig mulighet til å drive en helhetlig skoling. Og en kjempemulighet til

å få inn nye folk, og ha en utvidet sosial profil. I hvert fall er det en av mine hjertesaker som sosialarbeider. Folkehøgskole er et ekstremt godt pedagogisk verktøy for folk som ikke passer inn i standardiserte skoleforløp. Så går det an å vise at fellesskapet har et pedagogisk potensial.

Stine: Ja, det er revolusjon som er målet. Skolen er noe vi LAG kan tilby venstresida i Norge, fordi mange av oss har vært på ENFF, eller på andre tilsvarende skoler. Alle brigadeprosjekter er jo skoleringsprosjekter. Dette er et fysisk sted som gjør det enklere å samles, en folkehøgskole er et fysisk sted som hele tiden må driftes. Det er en

¹ Året brigadeprosjektet mista støtta

konstant revolusjon på folkehøgskolen.

Vi har masse radikale krefter i Norge og vi vil hele tiden få inn nye folk. Vi skal invitere folk i alle aldre, alle kjønn og alle etnisiteter. Det er et mangfoldssted. Noe av det vi som har vært med MST har lært, er hvor viktig det er å forene kamper. Å vise at de kampene som de forskjellige organisasjonene vi samarbeider med står i er på grunn av de samme strukturene, så om det er kapitalismen og alle dens biprodukter, om det er kolonialisme, imperialismen, rasisme, eller transfobi, så må vi samle oss for å sammen kjempe mot de undertrykkende strukturene. Det kan vi gjøre på en revolusjonær folkehøgskole.

Er det noe mer elevene skal lære?

Leandro: Jeg er veldig opptatt av estetiske fag og revolusjon. At vi må ha de symbolske verdiene til grunn. Teater, poesi, sang, musikk, forestillinger – komme i kontakt med kjernen i å være revolusjonær. For å stå der, midt i en kamp under press, for å overleve hver dag, så må du synges en sang. Estetiske fag må på et eller annet vis bli en viktig del av skolen.

Og kontakten med jorda, hvordan det gjøres, så våre venner fra Latin-Amerika får erfare det, og så vise oss noen av deres erfaringer. Jeg kjenner ikke noen annen måte å drive pedagogikk på enn å tenke på Paulo Freire, "hvor er du? Åja, du er der, kan du lære meg noe av det du kan, så kan jeg dele noe av det jeg kan med deg og?" Da skaper vi revolusjon.

Stine: Det kan være at det vi skal lære endrer seg. Vi skal koble revolusjon, det estetiske og det politiske. En uke kan det være latinamerikansk historie, så norsk arbeiderkamphistorie, og feminisme. Vi vil ikke ha et fast opplegg hvert år. Som Leandro også sier, vil det avhenge av hvem som er på skolen. Det kommer jo ikke til å ligge midt i Oslo, vi ser jo for oss at det ligger i naturen, og da vil det være avhengig av hvem som er i området. Hvis det er noen som for eksempel kan spikke, som Magnus nevner, så er det også en viktig del av programmet, og er likestilt med det teoretiske og politiske programmet og innblandes i det.

Og om hva som skjer rundt oss. Vi må jo hele tiden også drive med en analyse av verdenen vi lever i.

Magnus: Sånn som nå, når verden går av hengslene og det er masse fascister overalt. Men det er en kompetanse et sted, da får vi laget et kurs om fascisme. Som man kan tilby folk rundt om i ungdomspartier, for aktivister, og folk som vil. Å ta den skoleringsjobben veldig på alvor da, og bygge ut litt.

Stine: Hvordan jobbe mot fascisme, hvorfor skal vi jobbe mot kapitalismen, hvorfor er det viktig med transseksuell feminisme... kronikk-kurs, hvordan skrive søknader.

Magnus: Og revolusjonært arbeid – å holde skolen i gang, innhøstning, vaske do, lage middag. Litt av særpreget ved den folkehøgskolen er at det sosiale og kollektive er veldig utvida. Å koble det teoretiske og politiske på det konkrete. Det verktøyet det er å skape noe sammen som en del av pedagogisk undervisningsopplegg. Som på ENFF. Bare å være der og å være med på det militante arbeidet, og se hvilken effekt det har som fungerende kollektiv. Godt for mange unge folks liv, å få noen konkrete verktøy for å skape endring i verden sin, både intellektuelt og helt konkret og fysisk i å bygge opp skolen. Håndverk, tradisjonshåndverk, lafting og treforedling, det kunne også være del av å bygge skolen.

Leandro: Solidarisk urbanistisk tenkning, mot fobi mot fattige. Kurs om så mange ting. Arkitektur. Samfunnsøkonomi. Lære å leve mer i harmoni med naturen av urfolk. Bygge opp byer som er inkluderende. Vi må problematisere alt.

Til slutt, et verk dere vil ha på pensum?

Leandro: A Sombra Desta Mangueira. Av Paulo Freire

Stine: Marxism in Latin America from 1909 to the Present: An Anthology. Redigert av Michael Löwy

Magnus: Tilbake til start? - en pamflett om norsk arbeiderbevegelse av Harald Berntsen

LEVANDE FJELL MED ÅRER AV SØLV

Tekst: Tonje Fjågesund

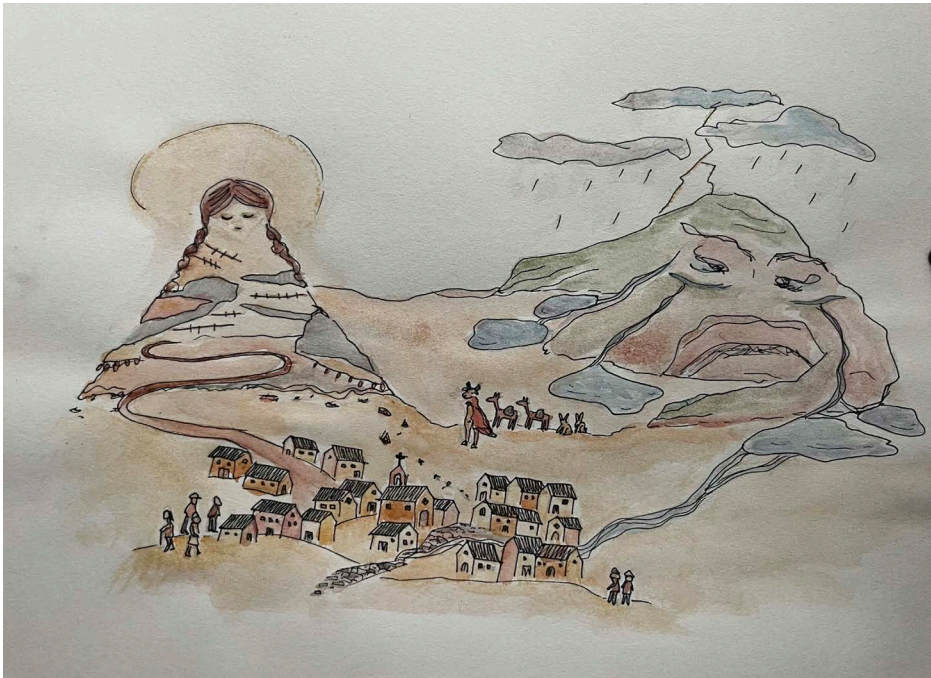
Foto og illustrasjon: Tonje Fjågesund

I ei tidlegare utgåve av Latinamerika-tidsskriftet (2024-1) skreiv Eline Ruud Kristiansen om den historiske byen Potosí som ligg høgt i boliviansk Andes. I denne utgåva tek eg opp tråden for å dele ei legende som levandegjer dei sagnomsuste fjella som omgir byen, og undrar på korleis forteljingar kan hjelpe oss å relatere til landskapet kring oss utover ekstraktivismen sin grunne logikk.

Kari Kari og Pachay - ei kjærleikshistorie

Det kan først verke som om fjellet Pachay (vidare kjend under namnet Cerro Rico) troner einsam i landskapet og i historia kring Potosí. Men, ein snau kilometer mot aust har ho selskap av ein annan bergkjempe. Han har tilnamnet Kari Kari. For dei som veit å sjå etter, kan ein skimte ansiktet hans i fjellet, dradd i eit trist og fortapt preg. Pachay, på si side er kvinne, og liknar ein sitjande figur med pollera (skjørt). Relasjonen dei i mellom gnistrar av ein kjærleik som har vorten fordreidd til lengt og sorg.

Når uvêret stormar, vaknar Kari Kari til live med bulder og brak. Medan regn og hagl styrtar ned over Potosí og tordenskrall lyd over himmelen, bryt Kari Kari ut som eit infernalsk vesen i mannsskikkelse. Han ristar i sinne og gjer frå seg grufulle rop. I førkolonial tid vert det fortalt at han jamra: "Menn vil kome og voldta mi kjære Pachay, grave ut rikdommar frå hennar indre. Men meg skal dei aldri leggje hand på, for eg er mann!". Og førespeglinga til Kari Kari gjekk sanneleg i oppfylling.

Potosí, Pachay og Kari Kari. Potosí (vagt inklusivt Pachay) vart i 1987 heidra med UNESCO-tittel av særskild interesse for menneska si verdsarv. Men listeobjektet er diverre truga; det vert stadfesta 'stor risiko for kollaps', etterfølgt av tomme beklagingar om at 'det er leit'. Det vert gjort kostbare, men fåfengde, forsøk på å fylle inn søkkehol med lettvektig sement for å bøte på tap av masse.

Pachay er rik på sølv, som har gjort ho ettertrakta som utvinningsobjekt. I minst eit halvt årtusen har ho vert utsett for valdsame brot med meisel og dynamitt. Dei einskilde delane av ho som marknaden tillegg høgast verdi, vert brotne laus, smidd til sølvmyntar og anna jåleri og skipa over verdshava. Kari Kari på sin side, er dømd til å vere vitne til at hans elskede Pachay vert knust til grus og sølvet late frå årene hennar. Medan Pachay søkk saman, deler Kari Kari smerten. Han ber og buldrar og kjempar med all si kraft

for at menneska skal slutte å hogge i ho, slutte å lemleste ho, og gjere ende på dei valdelege inngrepa som gradvis tek livet av hans kjære bergfrende. Når menneska til slutt gjer ende på toppen av Pachay, vil ho søkke saman som ein livlaus haug av fråskild grus; "infertil som månen, eit kadaver frå helvete, til evig tid." (Normal Eduardo Avaroa).

På måneljose netter kan folket i Potosí vere vitne til at Kari Kari set ein gyseleg tropp i rørsle. I eit desperat forsøk på å berge livet til Pachay. Vizcachaar går i fila india (på rekkje og rad) og lamaar og vikunjaar går i formasjon i grupper på ti og ti, ryggane deira lasta med sekkar fulle av sølv. Dyrefølget er leia av skapnadar med hundeliknande hovud krona med horn, øyrer som esel og bein som kyr. Dei er iført skarlagensraude frakkar, gule trøyer og grønne bukser. På sin ferd over landskapet mellom dei to fjella, støyter dei ut skrik og støy, virvlar opp støv og tek seg fram med groteske gestar. Dei etterlet seg ei kvalmande lukt. Nattetroppen er utvilsamt eit fryktinngytande syn for menneskelege vitne, og for bybuarane er dei demonar. Men den rituelle prosesjonen er Kari Kari sin kjærleikserklæring til Pachay. Han let sølvet frå sine eigne årer, dyra bidreg til å bringe sølvet over til Pachay så hennar uttømde årer på ny vert fylde av skinande livskraft.

Kari Kari åtvare menneska om å leggje hand på han. Det har faktisk reint fysisk, vist seg vanskeleg å utnytte mineralførekomstane i Kari Kari. Ikkje akkurat fordi han i kraft av å vere mann er tøffare eller meir gjenstridig enn Pachay, men snarare fordi han er fylt av vatn. Vatnet er tårene han gret over lidinga til Pachay. Dei strøymer nedover fjellsidene og fyller i dag 28 laguner ved Kari Kari sine føter. Desse forsyner bybuarane i Potosí med drikkevatt. Med vatnet si openberre livåre til menneska sine eigne liv, vert det søte vatnet via ei anna merksemd og verna frå industriverksemd. Kari Kari er framleis rekna som ein ressurs til menneskeleg nytte, men sidan verdien er reint vatn og ikkje sølv,

vert han handsama med ei anna varsemd.

Pachay går ikkje fri, trass i sitt tilskrevne UNESCO-vern (sjå biletetekst). Til den dag i dag vert sølv, tinn og sink brote frå hennar indre. Fjell vert flytta og liv går tapt til fornøying for eit fåtall menneske som kan smykke seg med sølvkjede. Utvinninga held ubønhøyrleg fram til påteken gode for samfunnet og til Kari Kari si smertelege fortviling. Til den dag i dag forbannar Kari Kari folket i Potosí. Han skuer ned på dei med forakt, ikkje berre dei som aktivt et seg innover i Pachay med meisel og dynamitt, og kreftene i samfunnet som driv dei, men òg dei som går taust og blindt omkring der nede i byen. Enten må dei vere døde, eller likegyldige, til fjellmannen sin gråt. Dei drikk av tårene hans, og lev som truskyldige vitner til at fjellkvinna med broten rygg, tapar høgde under himmelen og søkk saman over dei. For Kari Kari er det uforståeleg at menneska mangler omtanke for fjellet han veit å elske så høgt. Pachay som ein gong var vulkan, rik og livskraftig, no vert tappa for glans, etterlaten som matt grus som ruller ned til byen og legg seg for folket sine føter. Ho vert mala til steinstøv som legg seg i gatene der nede, og på innsida av lungene til gruvearbeidarane. I gravinga etter sølv ofrar dei ikkje berre fjella sine liv, men òg sine eigne.

Forteljingar som tilskriv, eller fråskriv, liv

Den moderne førestellinga om naturen er fattig. Vakre, komplekse og levande krefter i fjella vert redusert til kjemiske bindingar, fastslått av seismikk og måleinstrument, definert i meter, masse og mengd, sperra av med eigedomsgrenser. Me kalkulerer utvinningspotensial og avgjer om fjella er drivverdige. Men eig me framleis evna til å relatere til landskap på andre måtar - personleg, og kollektivt som samfunn? Veit me å verdsetje naturen utover marknadsverdi til fråskilde delar? Kapitalisme og ekstraktivisme breier seg over landskap og innover i vår

Etter eit halvt årtusen med utnytting, er det neppe overraskande at Pachay har sokke, anslagsvis med 42 meter, frå over 4800 moh. Dei som freistar å måle ho, vert ikkje riktig kloke på eksakte høgde, men at ho gradvis smuldrar vekk kan dei vanskeleg fråskrive seg.

bevisstheit. Me er alle delaktige i å skape historier om samfunnet og naturen me lev i, og vår rolle i verda. Forteljingar, som kjærleikshistoria frå Potosí, kan hjelpe oss å motverke ei fysisk og kjenslemessig framandgjerding. Dei har kraft til å knyte oss saman med kvarandre som menneske og med det meir-enn-menneskelege. Dei kan puste meining i gløymde verdier, liv i det me trur er dødt, og invitere oss til å sjå med nye auge. Avlære og lære på nytt. Alle kan fortelje og alle kan lytte. Historiar oppstår, lev og endrar seg konstant i verda kring oss og eigast av ingen, eller av alle. Våre verdsbilete og relasjonar er konstruksjonar og delte forståingar, sosial avtaler om korleis ting heng saman. Kvar dag skriv me oss sjølv inn (eller ut) av

desse forteljingane. Me kan velje å leve kvar dag etter gardsdagen si forteljing, eller med kan dyrke fram nye forteljingar, med frisk fantasi og førestellingsevne. Forteljingar er ikkje for barn, samfunnet er ordna etter visse forteljingar. Nokre vil avskrive forteljinga om Pachay og Kari Kari som reint oppspinn, men kva er eigentleg meir illusorisk - fjell som lev og gret, eller vår antekne råderett over dei?

Stor takk til Adriana og Koala som bringer vidare sine forteljingar frå Potosí.

Fjell med mange namn

Dei mange namna til Pachay vitnar om at ho har trekt mykje merksemd frå menneske som har levd og vandra ved føtene hennar. Dei har tillagt ho ulik tyding. Namna minnar oss om ulike måtar å sjå på, ulike relasjonar mellom folk og fjell. Kvart namn har tilhøyrande myter som fortel om fjellet som ein heilag ånd, levande skapnad, som ressurs eller regelrett som eit berg av pengar.

Pachay - skjørt (pollera)

Potocsi - buldring

Orcko-Potocchi - fjell som spirer sølv (cerro que brota plata)

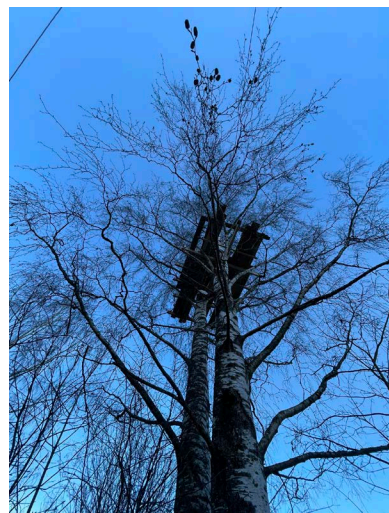
Sumac-Orcko - vakkert fjell

Coya - dronning

Cerro Rico - rikt fjell

NÅR STATEN IKKE VERNER, VERNER VI!

Tekst og foto: Leve Lågendeltaet

Sammen lærte vi ulike konstruksjonsmetoder som i minst mulig grad skader trærne.

Våtlandsområdet Lågendeltaet er hjem til mer enn 229 forskjellige fuglearter. Der kan du treffe på insekter og pattedyr, og kanskje se noen fisker svømme forbi. Det er hjem til et stort mangfold av trær, mose og blomster. Og for to måneder denne våren har Lågendeltaet også vært hjem for husokkupantene på "Tunnelhuset".

Mens vi arbeidet for å verne økosystemet, jobbet AF Gruppen (utbygger) på for å rasere naturvernreservatet. En firefelts motorvei vil kutte naturreservatet i to, og en tunnel gjennom det skiferholdige fjellet kan frigjøre giftig svovelsyre.

Etter flere år med arbeid imot denne monsternotorveien valgte noen okkupanter å ta over Tunnelhuset - og startet Norges første AVS (se infoboks).

Lågendeltaet naturreservat

Naturreservatet ligger ved Lillehammer og er en av nordens største våtmarksområder. Området er et viktig hekkeområde og overvintringsområde for fugl, og hele 71 rødlistede arter holder til på Lågendeltaet.

Naturreservat er Norges strengeste vern. I 2023 vedtok Regjeringen å fjerne vernet fra deler av Lågendeltaet naturreservat, for å bygge ny motorvei. Dette skjedde etter at Miljøverndirektoratet sa nei til prosjektet i 2022. Vedtaket ble gjort til tross for at det valgte alternativet kommer dårligst ut på natur i konsekvensutredningen fra 2014, som analyserte ni ulike alternativ.

Alt vi enda ikke vet

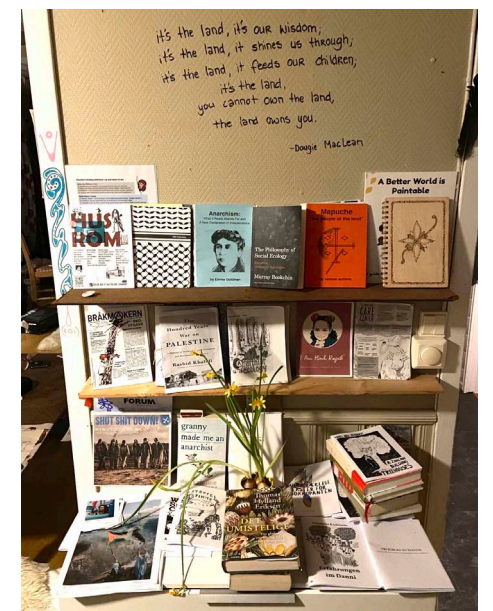
Det er mange ferdigheter som trengs for å holde en okkupasjon gående. Som gruppe må vi vite litt om alt - elektrisitet, rørlegging, barrikadering, presse, taktikk, juridiske rettigheter, lover, sikkerhetskultur, trygg klatring, omsorg i grupper og gruppedynamikk, organisering, håndtere politi og å finne ut av hva slags vann som er trygt å drikke.

Ingen er ferdig utlært i alle disse områdene - vi var i hvertfall ikke det. Men vi lærte oss å improvisere, være kreative og bygge på hverandres ideer. I en AVS ønsker vi å dyrke en ny kultur basert på omsorg og tillit. I kontrast til det kapitalistiske samfunnet tror vi på at vi kan klare det meste på egen hånd om vi får lære det. Vi kan dele på kunnskapen og lære av hverandre. Dessuten sparer det oss for sårt trengte midler som vi heller kan bruke på juridisk hjelp og annet for å kjempe kampen for naturreservatet.

Ferdigheter og kunnskap på Tunnelhuset ble ofte delt bare ved å spørre noen om hva slags prosjekt de holdt på med. Vi tenkte vi trengte hjelp utenfra for å koble på vannet i huset, men så oppdaget vi at vi hadde en rørlegger blant oss. Slik startet vår DIY-rørleggerkurs og

Leve Lågendeltaets pressekonferanse.

Biblioteket i Tunnelhuset. Vi printet ut og brettet "open source"-ziner som ligger gratis tilgjengelig for alle som trenger informasjon.

de som ville kunne lære hvordan man tetter sprukne rør, kobler om vannledninger og skruer på vannet.

Hver uke inviterte vi lokale og andre interesserte til å komme på bålkveld hos oss. Vi brukte den gamle TV-satellitten som bålpanne og fikk ved donert av lokale støttespillere. Rundt bålet ble vi kjent med likesinnende og nysgjerrige, og kunne få og motta informasjon.

Selv om okkupasjonen var preget av mye læring, var det vel så mye avlæring som foregikk for å kunne få vårt samfunn til å fungere godt. Slik en aktivist forklarer det: "Vi lever i et samfunn der rasisme, sexisme, klasseforakt og alle de andre variantene av diskriminering er normalisert. Så en AVS handler ikke kun om å lære seg å gjøre ting. Det handler også om å avlære seg alle de diskriminerende mønstrene. Det handler om å frigjøre seg selv."

Veien videre

Før soloppgang klokka 05:30 den 19. mars kom politiet for å kaste oss ut. Det tok dem mange timer og to re-okkupasjoner før de kunne begynne å rive Tunnelhuset. Vi har kanskje mistet et hjem - men vi har lært så mange ferdigheter, og fått så mange bånd til mennesker og natur, at vi kan aldri bli bekjempet. Kampen er ikke over! Prosjektet er forventet å ta 5 år. La oss sørge for at det aldri blir gjennomført!

Vil du oppleve og/eller verne Lågendeltaet? Sammen med lågendeltaets venner arrangerer vi festival 23.-24. mai. Festivalen vil være på en gård ved elve-deltaet og ha et fokus på både utdanning og kultur. Det blir konserter, fellesmåltider, guidede fugleturer, workshops og forelesninger. Kom innom!

Aktivt verna sone (AVS)

AVS står for aktivt verna sone og er en norsk versjon av ZAD (zone à défendre). Dette er en okkupasjon for å fysisk blokkere et nedbyggingsprosjekt slik som E6 gjennom Lågendeltaet Naturreservat. Gjennom å ta over et område eller okkupere et eller flere hus som er i veien for nedbyggingen stopper man prosjektet. En slik kamp kan ta flere år.

Tunnelhuset ligger der hvor den planlagte E6-tunnelen skal gå, og måtte rives for at planene skulle kunne gjennomføres.

ZADer har vunnet flere kamper, hvor den mest kjente kampen er ZAD Notre-Dame-des-Landes nærme Nantes i Frankrike. Her fikk zadistene stoppet en flyplass som skulle bli bygget og reddet rundt 1600 hektar med dyreliv og natur. Det var demonstrasjoner med oppimot 40 000 mennesker.

HVA SKJER I LAG

Tekst: Kristina Kvist og Lina Alvarez Reyes.

2025 blir et viktig år for Latin-Amerikagruppene i Norge (LAG). Med et sterkt fokus på solidaritetsarbeid, menneskerettigheter og klimarettferdighet, har vi satt ambisiøse mål for å styrke vår innsats både i Norge og Latin-Amerika. Her er en oppsummering av landsmøtet, kommende kampanjer og arrangementer, samt hvordan du kan engasjere deg!

Refleksjoner etter landsmøtet 1.-2. mars

LAGs landsmøte ble avholdt 1.–2. mars 2025, hvor medlemmer fra hele landet samlet seg for å diskutere organisasjonens retning og prioriteringer. Viktige temaer inkluderte styrking av solidaritetsarbeidet med Latin-Amerika, økt fokus på miljørettferdighet og menneskerettigheter, samt strategier for å engasjere flere medlemmer i våre aktiviteter. Vi fortsetter vårt arbeid med politisk påvirkning og organisasjonsbygging for å sikre en mer rettferdig verden.

Målsettinger

LAGs overordnede mål for 2025 er å styrke solidaritetsarbeidet med Latin-Amerika gjennom økt politisk påvirkning, informasjonsarbeid og samarbeid med lokale og internasjonale partnere. Visjonen er å bidra til en mer rettferdig verden der menneskerettigheter og bærekraft står i sentrum. Vi har som mål å:

- Styrke samarbeidet med våre partnere i Latin-Amerika.
- Fremme miljø- og klimarettferdighet gjennom våre prosjekter
- Mobilisere flere medlemmer til aktiv deltakelse
- Styrke organisasjonens interne strukturer for å sikre god oppfølging
- Påvirke norsk politikk og selskapers praksis i Latin-Amerika

Brigadeprosjektet

Vårt brigadeprosjekt gir norske ungdommer muligheten til å oppleve Latin-Amerika på nært hold, lære om lokale kamper og bidra med solidaritetsarbeid. Brigadeprosjektet innebærer utveksling med partnere i Guatemala, Brasil og Colombia, med spesielt fokus på global matsuverenitet, bærekraftige jordbrukspraksiser og beskyttelse av landområder. I 2025 sender LAG fem solidaritetsbrigadister til vår samarbeidspartner CNA i Colombia, som vil være på utveksling i seks måneder. Vi skal også være vertskap for to aktivister, partnerorganisasjonene. Samtidig vil aktivister fra Guatemala, Colombia og Brasil være på utveksling hos hverandre for å lære og lære bort og stå solidarisk sammen i arbeidet for matsuverenitet, selvstyre, demokrati, rettferdighet og urfolksrettigheter. Å få reise til et annet land, bo sammen med lokalbefolkningen, lære om deres hverdag, deres utfordringer og deres kamper for rettferdighet, fred og demokrati er en unik mulighet til å forstå verden fra andres perspektiv.

LAGs struktur i 2025

For å oppnå våre mål er det viktig å forstå organisasjonens struktur:

- **Leder:** Vi har valgt Juan Grajales som leder i 2025-2026. Juan er ansvarlig for den overordnede ledelsen av LAG og representasjonen utad.
- **Nestleder(e):** Vi har valgt Jessica Buendia og Valentina Soto som nestleder(e) i 2025-2026. Jessica og Valentina støtter lederen og har ansvar for spesifikke områder som for eksempel politisk påvirkning eller organisatoriske oppgaver som medlemsoppfølging og intern kommunikasjon.
- **Landsstyret (LS):** Det øverste beslutningsorganet mellom landsmøtene, bestående av representanter fra lokallagene og arbeidsgruppene.
- **Arbeidsutvalget (AU):** Et mindre utvalg innenfor LS som håndterer løpende saker og forberedelser til LS-møter.
- **Brigadestyret:** Har en sentral rolle i å forvalte brigadeprosjektet sammen med prosjektleder, inkludert oppfølging av brigadister og samarbeid med partnere i Latin-Amerika.
- **Lokallagene:** Spiller en viktig rolle i å spre informasjon og engasjere medlemmer lokalt gjennom arrangementer og kampanjer. LAG består av ulike lokallag: LAG Oslo, LAG Stavanger, LAG Kristiansand, LAG Tromsø og LAG Trondheim.
- **Arbeidsgruppene:** Fokuserer på spesifikke temaer som miljø, menneskerettigheter og handelspolitikk, og bidrar med faglig kompetanse og initiativ. LAGs arbeidesgrupper er Nicaraguagruppa og Chilegruppa. LAG Brasil ble nylig opprettet under årets LS, mer info kommer.
- **Ansatte:** Støtter organisasjonens daglige drift, inkludert administrasjon, kommunikasjon og prosjektledelse.
- **Medlemmer:** Kjernen i LAGs arbeid, som gjennom sitt engasjement og frivillige innsats driver organisasjonen fremover!

Kommende arrangementer i 2025

30.-31. august- LAG sommersamling: Vi alle ønsker alle Latin-Amerika-interesserte, medlemmer og aktivister til samling den siste helgen i august på Kjøholmen! Som alltid legger vi til rette for skoleringer, organisasjonsbygging og masse hygge under sommer-solen (bading, sosiale aktiviteter m.m) Mer info og påmelding kommer. Dette er en fin mulighet for medlemmer å møtes for workshops, foredrag og sosiale aktiviteter, med fokus på å styrke nettverk og planlegge fremtidige aktiviteter.

Vi ser frem til et aktivt og engasjerende 2025 – bli med på laget og gjør en forskjell gjennom solidaritet og handling!

Tekst og foto:
Lars Øvergaard

EIT REISEBREV FRÅ LA HABANA

“Vi bør bruke alle tenkelege middel for å svekke det økonomiske livet på Kuba [...] med mål om å skape svolt, naud og regjeringas fall.”

-Lester D. Maldroy
USAs Utanriksdepartement
6. April, 1960

Ei Argentinsk dame eg møtte på, ein dag eg var ute på rusletur, fortalte meg om hennar første reise til Cuba. Ho var nitten år og skulle reise med ryggsekk opp til denne segnomsuste øya, utan at det låg noko tungt politisk motiv bak. Radikaliseringa tok fart når ho rusla rundt på øya, midt under 90-talets harde krise, og ikkje kunne finne eit barn utan sko. "Ikkje eit einaste barn eg møtte på svelta", fortalte ho meg, "og alle saman gjekk på skulen". Dette var ein dramatisk kontrast til røynda ho var kjend med i Argentina. På den tida, som i dag, var landet hennar herja av ein nyliberal sjokkpolitikk som kasta store seksjonar av arbeidarklassen ut i den grellaste fattigdom. "Dersom dette var sosialismen i si vondaste krisetid, må ho være uendeleg betre egna til å tene menneskje enn denne dekadente kapitalismen eg hadde vakst opp i heime."

Etter fire veker på øya, har eg framleis ikkje sett eit barn utan sko, men eg har møtt alt for mange barn og vaksne som lid fattigdommens sår. Denne fattigdommen opptre ikkje så morbid som den eg har vitna i São Paulo, Buenos Aires og Santiago de Chile. Eg har framleis ikkje sett nokon sove på gata, eit vanleg syn i alle store byar i USA. Fattigdommen til fattigfolk på Kuba er såleis ikkje meir prekær enn den umenneskelege normaliteten til fattigfolk i resten av kontinentet, men for kubanarane er han eit opent sår og ei påminning om alt dei har mista. For dei har mista mykje. Over ein halv million av deira vonfulle ungdom har reist frå landet sitt, sjølv om dei vaksne er faste i trua på at dei kjem heim att.

Revolusjonen er segnomsust, sjølv her på øya, og dei fleste står fast på at sosialismen her blei røynd, sjølv om han har måtte lide ein pragmatisk retrett dei siste åra. Regjeringa handlar meir etter kva som må

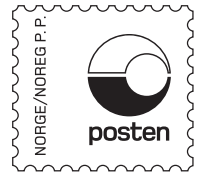
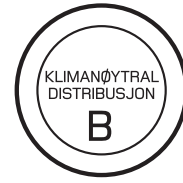
til enn ut i frå kva dei verkeleg vil. For ein revolusjon må alltid balansere sine ideal opp mot det reelle spelerommet historia byr på. Spelerommet blei først kraftig snevra inn av folkerepublikane sitt fall, for så å bli offer for ei opptrapping av den økonomiske krigføringa under Trumps førre presidentperiode.

Historia frå revolusjonens triumf fram til Sovjetunionens fall blir av mange sett tilbake på som ei glimrande glanstid. Dei betra sine materielle kår i samskap, samtidig som dei utvida sine kunstnariske og vitskaplege horisontar langt over det arbeidsfolk på øya var vant med. Dette næra revolusjonen, og tillèt det kubanske folk helde fram med sitt sosialistiske prosjekt på eit kontinent der alle liknande forsøk blei kvelt i fascismens famntak.

Vi kan gjerne trille tårar over at folkerepublikane i aust forsvann, men historia travar vidare, og vi har ikkje råd til å miste ho av synet. Det naudsynte spørsmålet å stille oss er korleis vi i dag kan bygge sosialisme på våre heimtrakter. Ei ærleg og djup samtale omkring sigrar og nederlagar til Kuba kan gje oss gjødsel for sånn ei samtale. Men vi må rette oss mot vår røynd, mot noet og mot framtida. Kva for eit spelerom gjer historia oss i dag? Kva for nokre utfordringar vil vi møte på dersom vi faktisk går i gang med å bygge sosialisme? Korleis kan vi førebu oss på det vi har i vente?

Desse spørsmåla kan ein ikkje finne svar på i einsemd. Dei kan ein berre finne svar på i fellesskap. Vi må gå inn i vår tid, og finne saman i ei sosialistisk folkerørsle. Vi må tørre å skape praksis ut av teori, for så å kunne skape teori ut av praksis.

Returadresse:
LAG Norge
Christian Krohgs gate 15
0186 Oslo

"We live in capitalism. Its power seems inescapable. So did the divine right of kings. Any human power can be resisted and changed by human beings."

– Ursula K. Le Guin

